

ခရစ်တော်သိင်္ဂလီ(CHRISTIAN EDUCATION)

၅မိရှ ၆:၅- ၉ (Deuteronomy 6:5-9)

၅မိရှ ၆:၅ ဒီးနဘဉ်အဲဉ်ယွၤနကစၢ်လၢနသ့ဉ်ကံးသးလဲ, ဒီးနသး
ဒီဖျၢၣ်ညါ ဒီးနဂံၢ်နဘါခဲလၢၣ်လီၤ.

၆ ဒီးတၢ်ကတိၤတဖၣ်န့ၣ် လၢယမၤလိာ်နၤ လၢမုၢ်မဆါတနံၤအံၤ ဘဉ်အိၣ်လၢနသးကံး
ပူၤန့ၣ်လီၤ.

၇ ဒီးနဘဉ်သိၣ်က့ၤသီက့ၤ နဖိနလံၤလၢအီၤ, ဒီးတုၤနဆ့ၣ်နီၤလၢဟံၣ်ပူၤ, ဒီးနပိာ်ကျဲၤ,
ဒီးတုၤနမံလီၤ, ဒီးတုၤ နဂဲၤဆၢထၢၣ်ဒီး, ဒီး နဘဉ်ကတိၤတၢ် လၢအဂ့ၢ်အကျိၤ
န့ၣ်လီၤ.

၈ နဘဉ်ကံးနစုဒီးအီၤ လၢတၢ်ပနီၣ်အဂီၢ်, ဒီးကကဲထီၣ်တၢ်အဘိလၢနမဲၣ် အဘၢၣ်စၢၤ
လီၤ.

၉ ဒီးနဘဉ်ကွဲးအီၤလၢ နဟံၣ်ထူၣ်အလိၤ, ဒီးလၢနတြၢၤအလိၤလီၤ.

R.C ဒီး C.E

-R.C တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတၢ်သိၣ်လိ (Religious Education)

-C.E ခရစ်တော်သိၣ်လိ (Christian Education)

လၢညါခါ တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါတၢ်သိၣ်လိ မ့ၢ်လၢတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ အါဒီးလဲၢ်အယိ, ပုၤ
မၤလိတလၢၣ်နီတဘျီဘဉ်, ဒီးကဲထီၣ်စ့ၢ်ကိးတၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၤလိာ်အယိ, လၢခံပုၤဟံၣ်တ့ၢ်
က့ၤထဲ ခရစ်တော်သိၣ်လိတခါလီၤ.

ကတိၤဒိ ဘးက့ တၢ်ပျံၤယွၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သ့ဉ်ညါ အခိၣ်ထံးလီၤ. တၢ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်သိၣ်လိန့ၣ်
ပုၤဟးဂီၤဖိတဟ် ကဲဘဉ်လီၤ.

The fear of the Lord is the beginning of knowledge, fools
despise wisdom and instruction. (Proverbs 1:7)

(ပမ္းအဲဒ်ဒီးကဲထီၣ်ပှၤကူၣ်တၢ်သ့န့ၣ် ပဘၣ်ပျံၤယှၤ)

၁. ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိစံးတၢ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢအသ့ၣ်လီၤ အသးဂၢၢ်ဂၢၢ်ကျၢၤကျၢၤ လၢလံာ်စီဆံၣ်အတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ အတၢ်ကတိၤတဖၣ် အဖိခိၣ်လီၤ.

- (၁) လံာ်စီဆံၣ်လီၤလံာ် (၅မိၤ ၆:၅-၉)
- (၂) လံာ်စီဆံၣ်အသီ (မးသဲ ၇:၂၉, ၂၈:၁၉-၂၀, ၂ကရံၣ်သူး ၅:၁၇, ၁တံၤမသး ၃:၂-၃)

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိအခီပညီ

ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢ

- (၁) နးသ့ၣ်ညါပှၤလၢကစၢ်ယှၤအဂ့ၢ်.
- (၂) ပှၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိဘၣ်ထွဲဒီးယှၤအဂ့ၢ်.
- (၃) လံာ်စီဆံၣ်အဂ့ၢ်.
- (၄) တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဂ့ၢ်.
- (၅) ခရံၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူအခီပညီန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိလၢအမၤစၢၤနးကဲထီၣ်ပှၤလၢ ပကအိၣ်မူဒ်ခရံၣ်ဖိတၢ်အိၣ်မူအလၢအ ပှၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိ မ့ၢ်လၢပှၤကိးဂၤ ဖိသၣ်, သးစၢ်, သးပှၢ်, ပှၤကဲဒိၣ်, ပှၤဖိၣ်, ဒီးပှၤကိးကလုာ်ဒဲးအဂီၢ်လီၤ.

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စိ

ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စိမ့ၢ် တၢ်နးကဲထီၣ်ပှၤလၢ ခရံၣ်အပျံၤအဘိၣ်တံၢ်နီၢ် န့ၣ်လီၤ. ခရံၣ်ပျံၤအဘိၣ်တဂၤမ့ၢ်ပှၤလၢ အအးလီၤအသးလၢယှၤအစုပူၤ ဒီးအတၢ်အိၣ်မူခဲ လၢာ်လီၤ. သ့ၣ်ညါဝဲလၢယှၤတူၢ်လိာ်အီၤ ခီဖျိခရံၣ်အတၢ်အဲၣ်အယိန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးအတၢ် နှၢ်ယှၤ ဒ်အမ့ၢ်တၢ်မူအကစၢ် ဒီးပာ်တၢ်သန့ၤအလီၢ် ထဲလၢယှၤတဂၤဇိၤန့ၣ်လီၤ. အိၣ်မူ အုၣ်အသးလၢအတၢ်စူၢ်တၢ်နာ်အဂ့ၢ် လၢတၢ်ကတိၤ ဒီးတၢ်မၤပူၤလီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်မုၢ်လၢအ

မူဒ်လၢမူခိၣ်အသိးန့ၣ် တၢ်ကမၤစ့ၢ်ကိးအသးလၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤ ဒ်ကစၢ်ခရံၣ်သိၣ်လိအပျဲၢ် တၢ်ထုကဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ.

ခ.တ အတၢ်ကွၢ်စိတၢ်နီၤဖး(၈)ဘိ

- (၁) တၢ်သ့ၣ်ညါယွၤ
- (၂) တၢ်သ့ၣ်ညါကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်
- (၃) တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်အဲၣ်လံာ်စီဆံ့
- (၄) တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
- (၅) တၢ်အိၣ်မူလၢအသ့ၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိဟံၣ်ဖိယီဖိနီၤနီၤ
- (၆) ပှၤတဂၤတဂၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အိၣ်ဒီးအခီပညီ
- (၇) အိၣ်ဒီးတၢ်တီၢ်, တၢ်နၢ်, ဒီးတၢ်မုၢ်လၢအမူလၢအတၢ်အိၣ်မူပူၤန့ၣ်လီၤ.

(၁) တၢ်သ့ၣ်ညါယွၤ

တၢ်သ့ၣ်ညါယွၤတၢ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်ဒ်သိးကမၤစၢ်ပှၤကိးဂၤကသ့ၣ်ညါယွၤဒီးန့ၣ်လၢ ယွၤမ့ၢ်တၢ်ဘၣ်တ့ၣ်လၢအကစၢ် လၢအဟံးဃာ်ကယဲၢ်တၢ်ဘၣ်တ့ၣ်တဖၣ် ဒီးဘၣ်ထွဲဒီးပှၤ ကိးဂၤအတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်တၢ်အုၣ်သးလၢယွၤအဂ့ၢ်သ့ၣ်ဖျိလံာ်စီဆံ့န့ၣ်လီၤ.

(စံး ၉၀း၁, ၂၄း၁, ၁၀၄း၁, ၁၄၅း၁၈-၁၉, ၅၃း၁).

(၂) တၢ်သ့ၣ်ညါကစၢ်ယုၣ်ရှုးခရံၣ်

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ကွၢ်စိ မ့ၢ်ဒ်သိးပှၤကိးဂၤကနၢ်ပၢ်အါထီၣ် ကစၢ်ခရံၣ်အ သးသမူ, အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, အတၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤတၢ်, တၢ်မၤလီၤလးတဖၣ်, ဒီးတူၢ်လိာ် ခရံၣ်ဒ်တၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤကစၢ် တီဒီးအီၤလၢအတၢ်အိၣ်မူ ဒီးကတီၢ်ညါ အဂီၢ်လီၤ.

ပှၤခရံၣ်ဖိသ့ၣ်ညါခရံၣ်အဂ့ၢ်တဆံးတက့ၢ်ကိးဂၤလီၤ. ပတြၢးသ့ၣ်ညါခရံၣ်နီၤ နီၤ, လီၤတံာ်လီၤဆဲး, တူၢ်လိာ်အီၤ, မူလီၤကံာ်ဒီးအီၤ, ဒီးမူဒ်အတၢ်မၤလိာ်အသိး တုၤပသး သမူ လၢကံာ်လီၤ.

ခရိုင်မှတ်ပုံတင်အဖွဲ့(ယိဟန် ၅:၁၈), ခရိုင်အတတ်အိမ်မှုပညာရေးဦး တာဒီးဘား ကိမ်းမံ(ယိဟန် ၈:၄၆, ဇူလိုင် ၄:၁၅), ပလဲဆူခရိုင်အိမ်မှု လာဘ်ပျော်ပတ်ဒီးဘားအင်္ဂါ (စံး ၁၁:၂)။

ကစာခရိုင်အတတ်မလဲလက်မှတ် တာအဲဒ်, တာသးကညီ, တာမလဲတတ်အတတ်မ တဖန်လီ. ပုလဲအသးဟုအီ အဖျော်အဖါတဖန်ဒ်လဲ ယုအတတ်လီတုလီကတ် တာဒ်ဘာ. ခရိုင်မလဲလဲအဖျော်ကတတ် မှတ်ဒီးသံသးလာပင်္ဂါ လာထုန်စုညါအလီ လီ. ခရိုင်မလဲလာတတ်သံပင်ဖျော်ထီ တာစိတ်ကမီဖးဒ်လာ အဟုန်ပုလဲလာတတ်ကုန် ကုအီတဖန် ဒ်အမှတ်သးသမူအဖီတတ် တာမလဲအပင်္ဂါ နှ်လီ.

ခရိုင်ဖိတ်ကိးဂါကဘာန်ပင်္ဂါဒီးနာလာ ခရိုင်သံဒီးဂဲဆာထာန်သမူထီကုအင်္ဂါဒ် သီး ပုလဲအစုန်ကုန်ကုအီတဂါလဲလဲ ကထုန်ဖျော်ထီလာတာဒီးဘား ဒီးနှ်ဘာသာ တာအုန်ကုန်ကု တာမူအထူအယိန်နှ်လီ.(ယိဟန် ၃:၁၉, ယိဟန် ၁၄:၂၀).

(၃) တာသုညါနာပင်္ဂါအဲဒ်လံာ်စီဆုံ

ခရိုင်ဖိတ်သိန်လိ တာကွာ်စိမုဒ်သီး ကမလဲပုလဲကိးဂါလာ ကအဲဒ်ဖးလံာ်စီ ဆုံဒီးဒူးကဲထီအီလာသးသမူအင်္ဂါအဘါလီ. တာအဲဒ်ဖးလံာ်စီဆုံ တာမလဲယုသုညါ လံာ်စီဆုံအသီအခိပညီအဒ်အယိန် ဒီးအိမ်မှုထွန်လံာ်စီဆုံတာမုတ်တီအသီး, လီတီ လာပုခရိုင်ဖိတ်တဖန် အတတ်အိမ်မှုအပူအါမးလီ. ပုကဲခိန်ကဲနာလာတတ်ဘုန်တာဘါဒ် လဲ လီတီဒ်မးလီ.

ခရိုင်ဖိတ်သိန်လိ ကဘာန်ကျဲးစားမလဲကုဒ်သီး တာဖးကစာကလုာ်ကထါ ဒီး အိမ်မှုထွန်တာမုတ်တီအသီးကအါထီအင်္ဂါလီ.(စံး ၁၁၉:၁၁, ၁၃၀, ၉၇)လံာ်စီဆုံမှတ် လာပုကိးဂါဒီးအင်္ဂါ ဖိသန်, သးစာ, သးပု, ပုအဖျော်, ပုထူးပုတီ, ပုအဒ်, ပုအ ဆံး, ပုသုလံာ်သုလဲ ဒီးပုတသုလံာ်သုလဲသုတဖန်နှ်လီ.

(၄) တာသုညါတာအိမ်မှုပညာဦးတာဖးတာမလဲ

ခရိုင်ဖိတ်သိန်လိတာကွာ်စိမုဒ်သီး ကမလဲပုလဲကိးဂါလာ ကအိမ်မှုဦးသးလာအ ဆာမာသကိးတာဒီးပုဂါလာတာအိမ်မှုပညာလီ. ခရိုင်ဖိတ်သိန်လိကျဲးစား ဒူးနာပင်္ဂါ

ပုၤခရံၣ်ဖိလၢ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အခိပညီ, တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အလုၢ်အလၢ်စီဆံ့, ဒီးတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အမူအဒါလၢကဘၣ်မၤဝဲန့ၣ်လီၤ.

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိ မၤစၢၤဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢ တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အထူအထံး, အတၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤ, အတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ, ဒီးအတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်အတၢ်ဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. ကစၢ်ခရံၣ်မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အခိဒီး မ့ၢ်လၢဝဲလၢတၢ် အိၣ်ဖိၣ်အစုအခိၣ် အမိၢ်ပုၤခဲလၢ် ကမၤသကိးတၢ်မၤယူယူဖိးဖိး လၢယူၤအလၢကပီၤ ကဖျါထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

(၅) တၢ်အိၣ်မူလၢအသ့ၣ်ထီၣ်ခရံၣ်ဖိဟံၣ်ဖိယီဖိနီၢ်နီၢ်

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စီမ့ၢ်ဒ်သိး ကမၤစၢၤဒုးနီၢ်ပၤကိးဂၤလၢ ခရံၣ်ဖိဟံၣ်ဖိယီဖိအခိပညီဒီး အဟံၣ်န့ၣ်ယီထၢအတၢ်အိၣ်မူဒ်အမ့ၢ် တၢ်လၢအကါဒိၣ်ဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ. ပုၤလၢကဆီဟံၣ်ဆီယီကိးဂၤဒီး မ့တမ့ၢ်ပုၤတဂၤလၢလၢ်ကနီၢ်ပၤဘၣ်ယးတၢ်တ့တၢ်ဖျါ မ့ၢ်တၢ်စီတၢ်ဆံ့လၢယူၤကတဲာ်ကတီၤ အိၣ်ဒီးလုၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်မ့ၢ်ကွီအဆိကတၢ်တဖျါ, မိၢ်ပၤမ့ၢ်သရၣ်သမါ အဆိကတၢ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ, ပုၤတကလုၢ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ ဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢခရံၣ်ဖိဟံၣ်ဖိယီဖိအတၢ်အိၣ်မူန့ၣ်လီၤ.

တၢ်နၢ်ယူၤ, တၢ်ပာ်ဒိၣ်ယူၤ, တၢ်ပာ်ဒိၣ်ဟံၣ်ဖိယီဖိအတၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ ကြၢးအိၣ်ဝဲလၢဟံၣ်ဖိယီဖိအသိးအကျါ ဒ်သိးကမၤလၢပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိ အတၢ်ကွၢ်စီန့ၣ်လီၤ.

(၆) ပုၤတဂၤဂၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢအအိၣ်ဒီးအခိပညီ

ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စီမ့ၢ်ဒ်သိး ကမၤစၢၤပုၤကိးဂၤလၢ ကဒိၣ်ထီၣ်လီၤကံးဒီးခရံၣ် လၢတနံၤဘၣ်တနံၤအတၢ်အိၣ်မူအပူၤလီၤ. ခရံၣ်ဖိကိးဂၤကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ အနီၢ်ခိမ့ၢ်ယူၤအတၢ်လုၢ်ဟံၣ်, အနီၢ်သးမ့ၢ်ယူၤအတၢ်ဘၣ်ယးဒီးယူၤ လၢခရံၣ်ဘၣ်ပုၤက့ၤလၢအသ့ၣ်စီဆံ့ဒုၣ်လဲၣ်န့ၣ် ကဘၣ်အိၣ်မူဒိၣ်ထီၣ်ဒ်ခရံၣ်အတၢ်မၤလိာ်လၢ အကကြၢးဒီး ခရံၣ်အတၢ်ပုၤက့ၤအီၤအဂီၢ်လီၤ. ၁ကရံၣ်သူး ၆:၁၉-၂၀(ဘၣ်ယးဒီးသးစၢ်).

တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢသ့ၣ်လၢသး လိၣ်ဘၣ်တၢ်အိၣ်ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဖးကစၢ်ကလုၢ်ကထါ, တၢ်ထုကဖၣ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်မၤဂ့ၤအပူၤလီၤ. (၂တံၤမသး ၂:၁၅, ၁တံၤမသး ၅:၁၇, ရီမုၤ ၁၂:၁-၇)

တၢ်အိၣ်မူအုၣ်အသးလၢခရံၣ်အဂီၢ်လၢသကးပဝးဒီး တၢ်စံးတၢ်ကတိၤ ဒီး တၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်ဆူကယဲၢ် တၢ်ဘၣ်တုတမံၤလၢလၢ မ့ၢ်ပုၤတဂၤဂၤအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢ ခရံၣ်ဖိ အတၢ်သိၣ်လိအကျဲပူၤလီၤ. (မၢ်ကူး ၁၆:၁၅)

တၢ်ဟ့ၣ်လီၤသးခဲလၢလၢယုၤအစုပူၤ မ့ၢ်ဒ်တၢ်ဘၣ်ယုၤအသး မ့ၢ်တၢ်အိၣ်မူ အုၣ်အသးလၢ ပကမၤလၢပုၤခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စိလၢ ပကလီၤကံၤအိၣ် ဒီးခရံၣ်န့ၣ်လီၤ.

(၇) တၢ်အိၣ်မူလၢအသ့ဘၣ်ထွဲဒီးန့ၣ်ပၢ်ပုၤဂၤ

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ကွၢ်စိမ့ၢ်ဒ်သိး ကမၤစၢၤပုၤကိးဂၤလၢကသ့ၣ်ညါ အ တၢ်ဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခဲလၢ် ခိဖျိတၢ်သ့ၣ်ညါယုၤ ဒ်အမ့ၢ်ပုၤကိးကလုာ်ဒဲးအပၢ် ဒီးပ မ့ၢ်ဒီပုၤဝဲၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပၢ်အံၤအန့ၣ်ဖိထၢဖိလီၤ.(စံး ၈၂:၈)

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိကျဲးစးဝဲဒ်သိးပၢ်အန့ၣ်ဖိထၢဖိတဖၣ်ကအိၣ်ဒီး သးအ တၢ်သ့ၣ်ကိးဂၤဒဲးလီၤ.(ကလၢတံ ၅:၂၂). တၢ်မၤလိာ်အသီတထံၣ်လၢအမ့ၢ်ဝဲ အဲၣ်လိာ်ကွံ လိာ်သုသးသကိးသကိး တမံၤန့ၣ်မ့ၢ်ပကစၢ်ခရံၣ်အတၢ်ကတိၤ ဒ်ယအဲၣ်သုအသိး မ့ၢ်ကစၢ် ခရံၣ်ဟ့ၣ်လီၤပုၤလီၤ. ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ကွၢ်စိမ့ၢ်ဒ်သိးပကဟ်ဒိၣ် တၢ်မၤလိာ်အသီတ ထံၣ်အံၤ လၢပဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဂၤန့ၣ်လီၤ.

(၈) အိၣ်ဒီးတၢ်တီၢ်, တၢ်နၢ်, ဒီးတၢ်မုၢ်လၢ်အမူလၢတၢ်အိၣ်မူပူၤ

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ကွၢ်စိမ့ၢ်ဒ်သိးကမၤစၢၤ ပုၤကိးဂၤလၢကထံၣ်န့ၣ်ယုၤ အတၢ်အိၣ်မူလီၤ. တၢ်အိၣ်မူလၢအတယၢ်ယၢမ့ၢ်ဂ့ၤ,ဖုံမ့ၢ်ဂ့ၤ, မ့ၢ်မူဒါလၢပကဟ်လီၤပသး ကွၢ်ဆိကမိၢ်လၢ ပမ့ၢ်ယုထၢအိၣ်မူလၢဟီၣ်ခိၣ်တစိၢ်တလီၢ် အိၣ်မူလၢတၢ်မုၢ်လၢ်အဂီၢ် မ့ၢ် တၢ်အိၣ်မူလၢအဖုံလီၤ.

ပမ့ၢ်သ့ၣ်ညါလၢယုၤတုလီၤ ပုၤလၢအဂီၢ်ဒ်ဝဲဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သ့ၣ်ညါ, တၢ် သးဆး, နီၤဖးတၢ်ဂ့ၤတၢ်အအဆၢ, စံးဘျူးဆၢက့ၤယုၤ, ရုဒီးယုၤ, ဒီးမၤလၢကပီၤဆၢ က့ၤယုၤလၢပကျဲခဲလၢ်အပူၤမ့ၢ်သ့ဒီး ပတၢ်အိၣ်မူအတယၢ်ယၢလီၤ. အခိပညီအိၣ်စ့ၢ်ကိး ဒီးလုာ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်န့ၣ်ဒဲးတၢ်ခဲလၢ် ဒီးမ့ၢ်တၢ်မၤလၢမၤပုၤက့ၤပမူပဒါဆူယုၤန့ၣ်လီၤ.

(၁မိၤ ၄၅:၈, ဝံယရၢယၢ ၅:၂၀)

တၢ်ပထံၣ်ယွၤလၢပတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ် လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒီး ပကအိၣ်ဒီး တၢ်သးမုၢ်သးမံလီၤ. တၢ်ဖှိၣ်တၢ်ယၢ် တၢ်ကီတၢ်ခဲ မ့ၢ်ဆိၣ်သနံးပှၤထဲလဲၣ်ထဲလဲၣ်ဘၣ်ဆၣ် ပသးတဟးဂီၤဘၣ် ပအိၣ်ဒီးဂံၢ်ဘါလၢပကကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်ခီဖျိ ဒီးကဲထီၣ်တၢ်မၤန့ၤလၢပတၢ်အိၣ်မူပူၤလီၤ.(၁မိၤ ၄၅:၄-၈, ယိၤဟၣ် ၃:၁-၆)

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤန့ၤလဲၣ်

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မ့ၢ်ယွၤဒီးပှၤကညီတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး အလီၢ်ခၢၣ်သးလီၤ. ဘၣ်တၢ်ဒုးကဲထီၣ်အီၤလၢယွၤ ခီဖျိကစၢ်ခရံၣ်ဒ်အမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အခိၣ် ဒီးသးစီဆံ့မူလၢအပူၤန့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်မ့ၢ်ပှၤလၢအတူၢ်လိာ်ယွၤအတၢ်အဲၣ် ဒီးယုမၤယွၤအတၢ်ဘၣ်သး အကျဲတဖၣ် အတၢ်ပၢ်ဖှိၣ်ထီၣ်သးအလီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်မၤမိၢ်ပှၢ်

- (၁) တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ
- (၂) ခရံၣ်အတၢ်ရူလိာ်မုၢ်လိာ်
- (၃) တၢ်စံၣ်တဲၤတဲၤလီၤဒီးတၢ်သိၣ်လိသီလိ
- (၄) တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်ကဟုကယၢ်
- (၅) တၢ်မၤလဲၢ်ထီၣ်ပဒဲ
- (၆) တၢ်ကရၢကရိထီၣ်အိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး
- (၇) တၢ်မၤတၢ်သးခုကစီၣ်လီၢ်ဘူးလီၢ်ယံၤအိၣ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲး

တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်သိၣ်လိလၢကျဲခံၣ်

- (၁) တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၤဆီတအိၣ်ဘၣ်, ဒီးတမ့ၢ်တၢ်သိၣ်လိလီၤလီၤဘၣ်.
- (၂) အိၣ်ဒီးတၢ်ကတဲၣ်ကတီၤဆိ, အိၣ်ဒီးအတၢ်ရဲၣ်လီၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲး.

ပထံၣ်သတြီၤကွၢ်က့ၤခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်ကွၢ်စိဒီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်ကွၢ်စိ အတၢ်ဖံးတၢ်မၤန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဆီလိာ်အသးဘၣ်. ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ဖံးတၢ်မၤ မ့ၢ်ဒၣ်တၢ်လၢ ကမၤလၢထီၣ်ပှၤထီၣ် တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအကၢၤဒိၣ်အဘီ(၁၀) လၢပကထိၣ်သ့ၣ်တြီၤကွၢ်

ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိ ဇီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်

- (၁) ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိမ့ၢ်ကျဲၤအကံၢ်ထံးတဘီလၢ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ပိၣ်အိၣ်ဒ်သိး တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်မၤလၢအမ့ၢ် တၢ်မၤအါထီၣ်ပုၤကညီအတၢ်အဲၣ်ယုၤ ဇီးတၢ်အဲၣ်ပုၤလၢပယၢၤ ကလၢပုၤဝဲအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၂) လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အတၢ်တိၣ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအိၣ်ဝဲဖဲန့ၣ် ဇီး မ့ၢ်တၢ်ကမံၤယီၤလၢအတၢ်အိၣ်လိၤဆိဝဲနီတဘျီဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၃) ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤ မ့ၢ်လၢအကၢၤဒိၣ်ဝဲထဲသိးသိး ဇီးတၢ်အိၣ်ဖှိၣ် အတၢ်မၤတဖၣ်အယီၤ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်တြးဟ့ၣ်အလီၢ် အတၢ်ယၢၢ်ဒ်သိးသိးန့ၣ်လီၤ.
- (၄) ခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိတကတၢ်ထဲလၢ အိၣ်ဘျးနံၤတၢ်မၤလိဘၣ်, မ့ၢ်မ့ၢ်တြးအိၣ်ဖျါ ဝဲဒၣ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖိအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ တမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်အပူၤဒီး မ့ၢ်ပုၤကိးဂၤဒဲးအတၢ် ဘၣ်ထွဲန့ၣ်လီၤ.
- (၅) ပုၤတနီၤနီၤဘၣ်တၢ်ယုၤထၢလီၤဆိအီၤ ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိအဂီၢ် ဇီးဒ်ကမံၤတံၢ်ခိၣ်န့ၣ်တဖၣ်အသိး ဇီးသရၣ်သိၣ်လိတၢ်တဖၣ်အသိးန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤအံၤမ့ၢ်တၢ်အကၢၤဒိၣ်အယီၤတအိၣ်ထဲခိၣ်န့ၣ်ခါၣ်စးအစုပူၤဘၣ်, မ့ၢ်တခီမ့ၢ်ဒၣ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဒီဖုညါ အတၢ်သးစၢ်ဆၢဒီး အတၢ်ဖံးသကိးမၤသကိး လၢတၢ်မၤဖးဒိၣ်အံၤအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၆) တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်သရၣ်မ့ၢ်ပုၤအကၢၤဒိၣ် (နီၢ်ဝံၣ်ခံ) လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်သိၣ်လိအတၢ်မၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- (၇) ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိတၢ်ကွၢ်စိ ကဘၣ်မူဝဲလၢ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.
- (၈) ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိ အိၣ်ထီၣ်ဝဲလၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤ သ့ဝဲတဘျီယီဖဲ ပမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ဖိလံၤပျဲၢ်ဘီၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၉) ခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိသန့ၤထီၣ်အသးလၢ တၢ်အိၣ်ဖှိၣ် ဇီးမ့ၢ်စုကဝဲၤအဂ့ၢ်တခါ လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်ကမၤလၢပုၤ တၢ်တိၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၁၀) တုၤခရံၣ်ဖိတၢ်သိၣ်လိလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤန့ၣ်ပစံးလၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ် တဖုန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢအသးတီၤဒီးယွၤ ဒီးမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖုလၢအအိၣ်မူဟူးဂဲၤ ဒိၣ် ထီၣ်အါထီၣ်ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၤဖးလီၤဖိသၣ်အနံၣ်အလါအတၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး

- (၁) ဖိသၣ်ဆံးကတၢ်လၢမိၢ်ဟၢဖၢပူၤ - ၉လါ - ၃နံၣ်
- (၂) ဖိသၣ်ဆံး - ၄နံၣ် - ၅နံၣ်
- (၃) ဖိသၣ်ဒိၣ်ထီၣ်တစး - ၆နံၣ် - ၈နံၣ်
- (၄) ဖိသၣ်ဘၢၣ်စၢၤ - ၉နံၣ်-၁၁နံၣ်
- (၅) ဖိသၣ်အဒိၣ် - ၁၂နံၣ်-၁၃နံၣ်
- (၆) ပှၤသးစၢ်အဆံး - ၁၄နံၣ်-၁၅နံၣ်
- (၇) ပှၤသးစၢ်ဘၢၣ်စၢၤ - ၁၆နံၣ်-၁၇နံၣ်
- (၈) ပှၤသးစၢ်အဒိၣ် - ၁၈နံၣ်-၂၄နံၣ်
- (၉) ပှၤသးပှၢ်အဆံး - ၂၅နံၣ်-၃၅နံၣ်
- (၁၀) ပှၤသးပှၢ်ဘၢၣ်စၢၤ - ၃၆နံၣ်-၆၅နံၣ်
- (၁၁) ပှၤသးပှၢ်အဒိၣ် - ၆၅နံၣ်တုၤတၢ်အိၣ်ဘျးက့ၤလၢဟီၣ်ခိၣ်

တုၤတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်လၢပကမၤလိဖိသၣ်အလုၢ်အလၢ်သကးပဝးန့ၣ်ပကဘၣ်မၤလိ ဘၣ်ဃးအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ခိၣ်, အတၢ်သ့ၣ်ညါ, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢ, ဒီးကဘၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ နီၣ်လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဘၣ်မနုၤပဘၣ်မၤလိဖိသၣ်ဒီးသးပှၢ်အလုၢ်အလၢ်အသကးပဝးန့ၣ်လဲၣ်

မ့ၢ်ဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါလီၤက့ၤပတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အခိပညီ ဒီးဒ်သိးပကသ့ၣ်ညါပှၤ ဂၤအတၢ်အိၣ်မူ အပတီၢ်ဖဲပဘၣ်ထွဲဒီးပှၤဂၤအခါ ပကသ့ၣ်ဖဲဖးနီၤဖး ဒီးသ့ၣ်ကဲထီၣ်တၢ်မၤ စၢၤ လၢပကအိၣ်မူသကးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

လၢပကမၤလိနၢ်ပၢ်ဖိသၢ်လုၢ်လၢ်သကးပဝးန့ၣ် ပကဘၣ်ကွၢ်ဆိကမိၣ်အဝဲသ့ၣ် အနီၣ်ခိ, အတၢ်သ့ၣ်ညါ, အတၢ်ဆဲးတၢ်လၢဒီး အတၢ်နၢ်ပၢ်ဘၣ်သးသ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ခိ (၃-၅)နံၣ်

- (၁) အပံၣ်ပဲၣ်, လီၤတၢ်လီၤပံၣ်, ပံၣ်ကၢ်တညီဘၣ်
- (၂) အညၣ်အထူၣ်သ့ၣ်တဖၣ် ဒိၣ်ထီၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အကတီၢ်အယိအိၣ်ဂၢ်တကဲဘၣ်
- (၃) တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤပုၢ်ရှါအါအယိ တၢ်ဘျးအသးညီဒိၣ်မးန့ၣ်လီၤ.
- (၄) စ့ၣ်ယဲၣ်မံၤလၢအမ့ၢ်-ထံၣ်တၢ်, နၢ်ဟူတၢ်, ပလၢၢ်ကွၢ်တၢ်, လ့ၣ်ကွၢ်တၢ်, နၢ်ကွၢ်တၢ် န့ၣ်နၢ်ပၢ်ဝဲသ့ၣ်ဂ့ၢ်လီၤ.
- (၅) တၢ်လၢပုၤသံကွၢ်အီၤမ့ၢ်စ့ၤ, မၤအီၤမ့ၢ်ဂ့ၤ, စံးဆၢဝဲမၤဝဲလၢ တၢ်သးဆူၣ်အပူၤတဘျီယိ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- (၆) ကန့ၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သဲအါကဲၣ်ဆိးတကဲဘၣ်, အမဲၣ်ချံၣ်ဘျးစ့ၢ်ကီးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါ

- (၁) အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်အယိသံကွၢ်တၢ်ဆူၣ်မး(တၢ်မနုၤလဲၣ်, မတၢ်လဲၣ်, ဒီးဖဲ လဲၣ်)
- (၂) အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဆိကမိၣ်နၢ်ပၢ် အိၣ်ထီၣ်လံအယိ တၢ်န့ၣ်တၢ်ညီမးန့ၣ်လီၤ.
- (၃) ကန့ၣ်တၢ်ဂၢ်ဂၢ်ကဲၣ်ဒၣ်ထဲယဲၣ်မံးနံး, ဒီးအဲၣ်ဒီးနၢ်ဟူက့ၤတၢ်လၢအနၢ်ဟူဝဲခဲအံၤခဲအံၤ န့ၣ်လီၤ.
- (၄) တၢ်ဆၢကတီၢ်အဘူးအယံၤဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်န့ၣ်ဝဲတသ့ဒ်ဘၣ်.
- (၅) လံာ်စီဆံၣ်တၢ်တဖၣ်ဖုၣ် လၢအအိၣ်ဒီးဖိသၢ်သကးပဝးန့ၣ် အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ် ဒိလီၤ ကွၢ်ဒီးအသးသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ဆိကမိၣ်န့ၣ်တၢ်တဲအိၣ်ပညီလၢအသးပူၤသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.
- (၆) သ့ၣ်ညါပၤအတၢ်ဖိတၢ်လံၤအတၢ်လိာ်ကွဲသ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

(ရ) ပျံ့တော်သွ, ဘဉ်ယိဉ်ကိာ်ဂီၤတော်သွ, ဒီးထိဉ်အုဉ်လိာ်အသးဒီးပှၤဂၤသ့ဝဲန့ဉ်လီၤ.

မိာ်ပာ်သရဉ်သမာကဘဉ်နာ်ပာ်စၢၤအီၤတဖဉ်(အခီပညီ)

(က)

- (၁) ကဘဉ်ယုန့ဉ်တော်လိာ်ကွဲၤလၢကြားဒီးအဝဲသ့ဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.
- (၂) ဘဉ်ဟူးဘဉ်ဂဲၤဝဲအယိ ငှးနဲဉ်ယုဉ်အီၤ တၢ်ဒိတၢ်တဲာ်ဖိ, တၢ်သးဝံဉ်လၢ အငှးနဲဉ်စုဉ်း ခီဉ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢ အဘဉ်လိာ်အသးဒီး တၢ်သးဝံဉ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.
- (၃) ကျဲၤတၢ်အိဉ်ဘျးတၢ်မံအကတီာ် လၢအဝဲသ့ဉ်အဂီၢ်ဖဲတၢ်သိဉ်လိအကတီာ်တက့ၢ်.
- (၄) ကျဲၤန့ဉ်တၢ်လိဉ်(စ့ဉ်)ယဲာ်မံၤအဂီၢ် (တၢ်လိာ်ကွဲ, တၢ်ထံဉ်, တၢ်အိဉ်, တၢ်နာ်ဟူဒ်အ ကြားဖဲအသ့တက့ၢ်).
- (၅) ငြိအကျဲတဂ့ၤ ပၤအီၤ ပၤဆုၤအီၤ လၢကျဲအဘဉ်တက့ၢ်.
- (၆) တၢ်သိဉ်လိအဒးကဘဉ်ကပီၤဂ့ၤဂ့ၤ ကတိၤတၢ်အဖျၢဉ်ကဘဉ်ဖျါဂ့ၤဂ့ၤရဲရဲ

(ခ)

- (၁) စံးဆၢက့ၤအဝဲသ့ဉ်လၢတၢ်ကတိၤအညီတက့ၢ်. ပားဆဲးတၢ်ကတိၤဖးထီအကီတက့ၢ်. နါစိၤစံးဆၢအီၤတဂ့ၤဒီးစံးဆၢအီၤထီဘိတက့ၢ်.
- (၂) တၢ်မၤအသးအမ့ၢ်အတီဒီး တၢ်ဆိကမိဉ်အဂ့ၢ်န့ဉ် ကျဲးစးငှးနာ်ပာ်အီၤတက့ၢ်.
- (၃) လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤတဲယုၤပူဖိလၢအဖုဉ်တယုာ်ဒီး တဲယုၤအီၤတၢ်စံဉ်စိၤတဲစိၤတဂ့ၤ.
- (၄) ငှးရူးအီၤလံာ်စီဆ့ဖုဉ်ဖုဉ် ဒီးတၢ်သးဝံဉ်ဖုဉ်ဖုဉ်တက့ၢ်.
- (၅) ငှးလိာ်ကွဲသကိးယုဉ်ဒီးပှၤဂၤတက့ၢ်.
- (၆) ပဘဉ်သ့နာ်ပာ်အဝဲသ့ဉ်အတၢ်ဂ့ၤတၢ်အၢ, ဘဉ်ကမဉ်ဘဉ်ငှးနာ်ပာ်အဝဲသ့ဉ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ

- (၁) ဆိကမိဉ်ဒိဉ်လီၤအသး, ယတၢ်တမ့ၢ်ဘဉ်, ယတမၤဘဉ်တဲဝဲတလီာ်လီာ်လီၤ.

- (၂) မဒီးကဲဒီးပုကိးဂါဒဲးလၢတၢ်ကိးမံလီၤ.
- (၃) ကဟုကယၢ်ပုဆဲးန့ၣ်အီၤ, အဲၣ်ဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိ, ဒီးထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိတဖၣ်လီၤ.
- (၄) မိၢ်တၢ်အဲၣ်အိၣ်လၢအပူၤအဲၣ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တၢ်ကဟုကယၢ်ဒီးသ့ရူဒီးပုကိးဂါစ့ၢ်ကိးလီၤ.
- (၅) အဲၣ်ဒီးဒုးနဲၣ်တၢ်ဒိတၢ်တဲာ် လၢပုၤဂၤသကိးလီၤ.
- (၆) နၢ်န့ၣ်လီၤအသးအါမး ဒီးသးအိၣ်မၤစၢၤတၢ်လီၤ.
- (၇) သ့ရူတံၤရူသကိးလံ, ကတိၤတၢ်ကတိၤအါစ့ၢ်ကိးလီၤ.

သ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ

- (၁) အဝဲသ့ၢ်နၢ်ကယဲၢ်အမိၢ်အပၢ်တဲအီၤခဲလၢၢ်လီၤ.
- (၂) ကမၤကမၢ်တၢ်သ့စ့ၢ်ကိးလီၤ.
- (၃) အဲၣ်ဒီးပုၤဂၤအတၢ်အဲၣ် အတၢ်ကဟုကယၢ်အီၤစ့ၢ်ကိးလီၤ.
- (၄) လၢတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အပူၤအဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဒီးအတံၤအသကိးန့ၣ်သ့ၣ်ညါဝဲသ့လီၤ.
- (၅) နၢ်ပၢ်ယုၤအတၢ်အဲၣ် သးဆူၣ်လၢကဘါထုကဖၣ်လၢကဟ့ၣ် တၢ်မၤဘူၣ်သ့ဝဲစ့ၢ်ကိးလီၤ.

အဒိပညီလၢမိၢ်ပၢ်သရၣ်သမၢ်ကဘၣ်နၢ်ပၢ်စၢၤအီၤ

(က)

- (၁) တၢ်ရူလိာ်သးကဒဲကဒဲ, နီၤဟ့ၣ်လီၤသးလၢတၢ်လိာ်ကွဲသကိးလၢတၢ်သးဖုံအပူၤကသ့အဂီၢ်ပဘၣ်သိၣ်လိအီၤလီၤ.
- (၂) မိၢ်ပၢ်သရၣ်သရၣ်မုၢ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ကဲထီၣ်ဒိဂ့ၤတဲာ်ဘၣ်.
- (၃) ယုဒုးကွၢ်အီၤလၢတၢ်ဂီၤလၢအမ့ၢ်န့ၣ်ဖိထၢဖိ အတၢ်ဂီၤတဖၣ်တက့ၢ်.
- (၄) ဒ်သိးကသ့လိာ်ကွဲကရူၢ် တၢ်လိာ်ကွဲအဂီၢ်ကျဲၤန့ၣ်အီၤတက့ၢ်. (တၢ်ဘျီဟံၣ်, သ့ၣ်ကူၢ်, ဝဲၣ်ကူၢ်)

- (၅) ကျွဲလံာ်စီဆုံပူ တၢ်ဒိတၢ်တၢ်လၢအကြၢးဒီးအဝဲသ့ၣ်တက့ၢ်.
- (၆) အတၢ်လိာ်ကွဲအပီးအလီ, လံာ်တၢ်ဂီၤခဲလၢာ်ကသ့ၣ်ဝဲလၢအလီၢ်အကျဲ သိၣ်လိအီၤတက့ၢ်.
- (၇) ပုၤလၢအနီၢ်ထဲသိးအီၤတဖၣ် လိာ်ကွဲသကိး, ကတိၤသကိး, တၢ်ပီၣ်သကိးတၢ်လၢအကျိၤအကွၢ်သ့ၣ်လံာ်အပီ ကျဲၤဒီးသိးအဝဲသ့ၣ်ကလိာ်ကွဲ ဒၣ်ဝဲသကိးသကိးတက့ၢ်.

(ခ)

- (၁) တဲလီတၢ်တဂ့ၤ, တဲအီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ, တဲအီၤယုၣ်ရှူးအဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- (၂) သိၣ်လိအီၤလၢယုၤအတၢ်အဲၣ်, ယုၤတုၤလီၤတၢ်, ဒီးယုၤကဟုၤကယၢ်တၢ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- (၃) သိၣ်လိအီၤလၢကဘၣ်အဲၣ်ယုၤပျံၤယုၤတက့ၢ်.
- (၄) တၢ်အိၣ်ဖိၣ်မ့ၢ်ယုၤအဟံၣ်န့ၣ် ဖုးနၢ်ပၢ်အီၤ ဖုးအိၣ်ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အတီၤလၢအိၣ်ဘျဲးနံၤအတၢ်မၤလိအပူၤတက့ၢ်.
- (၅) ယုၣ်ရှူးမ့ၢ်ဖိသၣ်အတံၤသကိးလၢ အအဲၣ်ဖိသၣ် ဒီးအဝဲသ့ၣ်ကအဲၣ်ဆၢက့ၤ ယုၣ်ရှူးအဂီၢ် မၤစၢၤဖုးနၢ်ပၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်တက့ၢ်. ဖုးဘါထုကဖၣ်လိအီၤ လၢတၢ်ထုကဖၣ်ဖုၣ်ဖုၣ်တက့ၢ်.

လၢမိၢ်ဟၢဖၢပူၤတုၤခံန့ၣ်

ညီန့ၢ်ပဆိကမိၣ်လၢဖိသၣ်တဂၤ ပမၤစၢၤအီၤသ့ၣ်ထဲအအိၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်ဝံၤမၢ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ်ဒီးသးပီညါတဖၣ်စံးလၢဖိသၣ်တဂၤ လၢမိၢ်ဟၢဖၢပူၤလံၤလံၤန့ၣ် မၤလိန့ၢ်လံာ်လၢအမိၢ်အအိၣ်လီၤ. အမိၢ်တၢ်ဆိကမိၣ်အတၢ်ပၢ်သ့ၣ်ပၢ်သး အလုၢ်အလၢတဖၣ်န့ၣ် ဘၣ်ကူဘၣ်ကံာ်အီၤသ့ၣ်လံာ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤ(၀-၁)န့ၣ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အနီၢ်ယၢဒီး(၂)န့ၣ်အဘၢၣ်စၢၤ ဒိၣ်ထီၣ်ဝဲ(၃၀)မျးကယၤလီၤ. ဖိသၣ်တဂၤမ့ၢ်သုစုစုၣ်အါန့ၣ်အစုထွဲန့ၣ် ပတဘၣ်မၤဆူၣ်က့ၤအီၤလၢကဘၣ်သ့ၣ်အစုထွဲဘၣ်. ပမ့ၢ်မၤဆူၣ်အီၤဒီး ကမၤဘၣ်ဒိအတၢ်ဆိမိၢ်ဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလီၤ. တုၤဖိသၣ်တဂၤအိၣ်တန့ၣ်ဘျဲးန့ၣ်ဟးသ့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်သးဆး- မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤကဟီၣ်ဝဲလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ်အတၢ် နၢ်ပၢၢ်ခီဖျိ အတၢ်ဟီၣ်ဒီးအတၢ်နံၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဝဲအသးအိၣ်(၂)နံၣ်န့ၣ်ကတိၤတၢ်တစ့ၤန့ၣ် ယုဖျါတုၤလၢအကထိန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ရုတံၤရုသကိး- အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢအသးပူၤန့ၣ်လီၤ. အနီၢ်ဆံးဒံးလၢကရုလိာ် အသးဒီးပုၤဂၤဘၣ်ဆၣ် တၢ်ရုတံၤရုသကိးအချံၤ န့ၣ်အိၣ်သ့ၣ်လီၤအသးလၢ အပူၤလံ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ပနီၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်ဟ်ဖျါထီၣ် တၢ်အဲၣ်တံၤအဲၣ်သကိးန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲတၢ်နံၤကမ့ၢ်န့ၣ် လီၤ.

တၢ်အဲၣ်တၢ်တီတၢ်လီၤတၢ်မ့ၢ်တၢ်တီ- တၢ်လၢအထံၣ်ဘၣ်ဝဲန့ၣ် အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါဝဲဒီး ကသံ ကွၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဃး ဒီးတၢ်လၢအထံၣ်ဝဲတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ထံၣ်စိတၢ်လၢညါ- လၢပကသ့ၣ်ထီၣ်တၢ်ထံၣ်စိလၢညါလၢဖိသ့ၣ်အဂီၢ် တၢ်လိၣ်အါမံၤ လၢပကဘၣ်မၤစၢၤအီၤန့ၣ်လီၤ. အဒိ-တၢ်လိာ်ကွဲတၢ်ဂီၤအလံာ်ဒီး အတၢ်လဲၤခီဖျိ.

(၆-၈)နံၣ်န့ၣ်နီၢ်ခိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်- အယံၣ်ဒိၣ်ယၢနၢ်က့ပုၤချ့ဒိၣ်မးလီၤ. အဂံၢ်အဘါစ့ၤဒံးအယိ တၢ်ဘျးအသးစ့ၢ်ကီးလီၤ. အိၣ်ဂၢၢ်တကဲစ့ၢ်ကီးဘၣ်, အမဲန့ၢ်ထံပိာ်ဒီး အမဲတီထီၣ်လံ တၢ် ခုၣ်ဘၣ်အီၤညိကတၢ်လီၤ. ပကဘၣ်သိၣ်လိအီၤလၢတၢ်ကဆဲကဆီ တၢ်ကွၢ်လီၤက့ၤနီၢ်ခိ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါ- အဲၣ်ဒီးပုၤကွၢ်မဲာ်အီၤ ဒီးပကဘၣ်သိၣ်လိအီၤစ့ၢ်ကီးလၢ အကကွၢ်မဲာ်ပုၤဂၤ ဒီးဟ့ၣ်ပုၤဂၤလီၤ. အဲၣ်ဒီးထံၣ်ပလၢၢ်မၤလိန့ၢ်တၢ်ချ့မး လၢတၢ်လၢအလဲၤခီဖျိ ဘၣ်ဝဲတဖၣ် အဖီခိၣ်လီၤ. ဘၣ်ဆၣ် ဒီးဂ့ၤဒါအါန့ၣ်တကန့ၣ်ယုာ်ဝဲဘၣ် အသးကစၢ်ဆၢလၢ တၢ်တ မံၤမံၤအဖီခိၣ်ကယံာ်ဒၣ်(၁၅)မံးနံး ဒီးနၢ်ပၢၢ်ထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်, ထီၣ်တၢ်တဲာ်တၢ်သ့ထီၣ် လံအယိ ပစးထီၣ်သိၣ်လိအဝဲသ့ၣ်လၢတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒွး တဆံးတက့ၢ်သ့လံလီၤ. တၢ်စံၣ်စိၤတဲ စိၤ, ဟီၣ်ခိၣ်ဂီၤသ့ထီၣ်တဆံးတက့ၢ်လီၤ. သိၣ်လိဝဲာ်ဖးနီၤဖးအီၤလၢတၢ်ဂ့ၤဒီးတၢ်အါအ ဆၢတက့ၢ်.

တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ- မၤဒီးတၢ်သ့, အဲၣ်ဒီးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤအသးခဲလၢာ်လီၤ. တၢ်လၢအသံကွၢ် ဝဲန့ၣ်ကျဲးစးစံးဆၢအီၤထီဘိတက့ၢ်. ရုဒီးပုၤဂၤ, မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤဂၤ ဒ်ကရူၢ်အသိးသ့ ထီၣ်လံ ဘၣ်ဆၣ်ယုထၢရုဝဲထဲတဂၤဒါသ့စ့ၢ်ကီးလီၤ. အဲၣ်ဒီးပုၤကန့ၣ်ယုာ်အီၤ, ပတြၢၤ အီၤ ဒီးမၤအါအတၢ်ကတိၤစ့ၢ်ကီးလီၤ. တဲပူၤသ့ထီၣ်လံပျဲတဲအီၤ တၢ်လၢအမိၣ်တဲအသးတ

ဖဉ်ဒီး ဒိကနဉ်အီလၢတၢ်သးစူၤအပူၤတက့ၢ်. သးအိၣ်မၤစၢၤပုၤဂၤကသ့, အဲၣ်ပုၤဖီၣ် ဖိ ယၢ်ဖိ, ဆဉ်ဖိကီၢ်ဖိ လၢအလိၣ်တၢ်ကဟ့ၢ်ကယၢ်တဖဉ်လီၤ. သိၣ်လိအီလၢကအဲၣ်ပုၤသ့ၣ် က့သးပုၤတက့ၢ်.

သ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ

အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအနဉ်ညီတၢ်, သိၣ်လိအီလၢယွၤအတၢ်အဲၣ်, ယွၤအတၢ်ကဟ့ ကယၢ် အဂ့ၢ်တက့ၢ်. သိၣ်လိအီလၢယွၤအိၣ်ဒီးအစိကမိၤ တ့ၤလီၤတၢ်ခဲလၢ်အဂ့ၢ်, ပၤတၢ် ခဲလၢ်အဂ့ၢ်တက့ၢ်. ငးရှုးအီၤ (၁မိၤရှု ၁:၁) တက့ၢ်. ငးန့ၢ်ပၢ်အီၤအတၢ်ထုကဖဉ်အတၢ်စံး ဆၢဒီး, ကစၢ်ခရံၣ်အဲၣ်ဖိသဉ်အဂ့ၢ်, အိၣ်မူလီၤကၢ်ဒီးဖိသဉ်ယုၢ်ရှုးအဂ့ၢ်, မ့ၢ်တၢ်ကါဒိၣ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူ, အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်လၢသ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ တကပၤလီၤ. မ့ၢ်ပုၤလၢအဆၢ န့ၢ်ဘဉ်တၢ်အဲၣ်တၢ်ကွံ တၢ်ကဟ့ၢ်ကယၢ်အီၤလီၤ.

(၉-၁၂)နံၣ်နီၢ်ခိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်

နီၢ်ခိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်နက့ၢ်ယၢ နက့ၢ်ဖျါဘဉ်လီၤဘဉ်စးကစီဒီး ဖျါအိၣ်ဒီးအဂံၢ်အဘါ လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ပိၣ်ခွါဖိဒိၣ်စဲၤခံန့ၢ်ပိၣ်မုၣ်ဖိခံနံၣ် ဖဲအသးအနံၣ်အလါ မ့ၢ်ထဲသိးသိးလိာ်အ သးအဆၢကတီၢ်န့ၢ်လီၤ. ဘဉ်ဆဉ်ဆူညါတကတီၢ်တခီ အပိၣ်ခွါဒိၣ်တလၢကွံၣ်ပိၣ်မုၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်အက့ၢ်အဂီၤကလဲလိာ်အသး အကလုာ်လဲစ့ၢ်ကီးလီၤ. ကျဲၤတၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအ ဂီၢ် တဲဘဉ်ယးအဝဲသ့ၣ်အနီၢ်ခိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ် အဂ့ၢ်တက့ၢ်. အဲၣ်ဒီးတၢ်သဘျ, ဩကလုဖဲ အသး, အိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်, တန့ၢ်ပၢ်အဲၣ်အနီၢ်ခိတၢ်ကဆဲကဆီဘဉ်, ပဘဉ်သိၣ်လိအီၤ လၢတၢ်ကဆဲကဆီအဂ့ၢ်လီၤ. မ့ၢ်မၤတၢ်တမံၤတသးလီၤအဂံၢ်အဘါဘဉ်, ပဘဉ်သိၣ်လိအီၤ လၢတၢ် သ့ပၤဆုၤက့ၢ်အနီၢ်ခိ အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်အဂီၢ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်သ့ၣ်ညါ

အတၢ်သးစၢ်ဆၢယံၣ်ထီၣ်လံ အဲၣ်ဒီးဖးလံၣ် အဲၣ်ဒီးရူၤဒုၣ်မုၣ်ကဒဲဒဲခွါကဒဲဒဲ လီၤ. သိၣ်လိအီလၢပုၤပုၤပုၤပုၤ, လံာ်ဟီၣ်ခိၣ်စီၤ, တၢ်စံၣ်စိၤတဲစိၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ် ဆိကမိၢ်န့ၢ်တၢ်သ့ ကွဲးလံာ်ပရၢ, အဲၣ်ဒီးပၤတၢ်, သ့ၣ်ညါတၢ်ဂြၢးတဂြၢးကစီဒီးလီၤ. ကျဲၤ န့ၢ်တၢ်ပြုၤလၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်. အိၣ်ဒီး တၢ်ကွၢ်ဒိၣ်ဆံးအါစ့ၤတၢ်တဂ့ၤ, အဝဲသ့ၣ်အ သးဟးဂီၤညီ, ဖဲအတၢ်တကဲထီၣ်လိၣ်ထီၣ်ဘဉ်အယိ ကတိၤဟးဂီၤအသးနီတဘျီတဂ့ၤ. အသးတဂၢ်တကျါဘဉ် အသးဂဲၤချ့ အသးဟးဂီၤညီ, ပူထီၣ်တၢ်သ့အယိ ပဘဉ်ကွၢ်ထွဲ

ဟ်သုဉ်ဟ်သးလၢ အဝဲသုဉ်အဂ့ၢ်အါမးန့ၣ်လီၤ. သးအိၣ်ကန့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအမ့ၢ်အတီၢ်, ပုၤန့ၣ်ပုၤယိၤအဂ့ၢ်, ထံကီၢ်ပုၤကလုာ်အတၢ်လဲၤခီဖျိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အသီအသီတဖၣ်ဘၣ် သုဉ်ဘၣ်သးဝဲလီၤ. သုဉ်ညါဟ်ဖျိဉ်ဟ်တံၤတၢ် ဇီးန့ၣ်ဆၢၣ်အတၢ်ဘၣ်တုၤယံၤလၢန့ၣ် မၤမ့ၢ် အဝဲသုဉ်အသးန့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဇီးသးလၢအအဲၣ်ဇီးကွၢ်ထွဲ ဇီးဘုဉ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ်လီၤ.

တၢ်န့ၣ်ပၢ်တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ- ရူလိာ်အသးမုၢ်ကတဲၤ ခွါကတဲၤဇီးထီၣ်ဒါလိာ်အသးလီၤ. သိၣ် လိအဝဲသုဉ်လၢတၢ်ဟ်သးအဘၣ်တက့ၢ်. အဲၣ်အတံၤသကိးအါန့ၣ်တၢ်လိာ်ကွဲတက့ၢ်လီၤ. သိၣ်လိအီၤလၢကယုထၢရူတံၤသကိးလၢအကြၢးအဘၣ်တက့ၢ်. သ့ဟံးန့ၣ်မူဒါအိၣ် ဇီးတၢ်ကလုာ်တီၢ် အိၣ်ဇီးသးလၢအအဲၣ်ဇီးလၢအမၤတၢ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ကလဲာ်အယိ နးမၤအီၤတၢ်မၤ လၢ မၤဝံၤဝဲသုတဖၣ်တက့ၢ်.

သုဉ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ- သ့န့ၣ်ပၢ်တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ် အဂ့ၢ်လံၤ, တၢ်သးခုကစီၣ်အဂ့ၢ်, သးစီဆုံအဂ့ၢ်, တၢ်ဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲာ် တၢ်သံအဂ့ၢ်, ခရံၣ်အတၢ်ကဟုကယာ်အဂ့ၢ် န့ၣ်ပၢ်ထီၣ်ဝဲသုလံအယိ ပကြၢးတဲန့ၣ်ပၢ် သိၣ်လိသိလိအီၤလီၤ. သိၣ်လိအီၤလၢကအဲၣ်ထီၣ်ဘါယုၤ, တဲန့ၣ်ပၢ်အီၤ လၢဟံၣ်ယိဇီး တၢ်အိၣ်ဖျိဉ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သး အဂ့ၢ်တက့ၢ်. အဝဲသုဉ်မၤစၢၤတၢ်အိၣ်ဖျိဉ်သ့ ထီၣ်လံၤ. ဇ်သိးကမ့ၢ်ခရံၣ်ဖိလၢအဂ့ၢ်သိၣ်လိအီၤလၢတၢ်ဇီးဘျါ ခရံၣ်အတၢ်အါၣ်လီၤအီၤလီၤ သိၣ်လိစ့ၢ်ကိးအီၤလၢ ကသ့ဟံးန့ၣ်တၢ်ဘုဉ်တၢ်ဘါတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢခရံၣ်အပူၤတက့ၢ်.

(၁၃-၂၄)အနီၢ်ခိအတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်- တနံၣ်ဇီးတနံၣ်ဒိၣ်ထီၣ်ချုတဖံးသိးလိာ်အသးဘၣ်. အနီၢ်ထီၣ်ထီၣ်(၄-၆ ခိၣ်ယိာ်) ဇီးအနီၢ်ယၢထီၣ်(၂၅-၃၀ပီၢ်) နဘၣ်ထံၣ်အီၤဖံးပုၤတဂၤအ သိး ဘၣ်ထွဲအီၤဖံးပုၤနီၢ်ဒိၣ် အသိးဘၣ်ဆၣ် နမ့ၢ်လၢအီၤဖံးပုၤသးပုၤတသ့ဖံးဘၣ်.

တၢ်သုဉ်ညါ- အတၢ်သုဉ်ညါအါထီၣ်သန့က့ အတၢ်လဲၤခီဖျိစ့ၤဖံးအယိ တၢ်လၢသုဉ်ညါဝဲ တဖၣ် ဆိကမိၣ်ဒုဉ်ဝဲလၢ အသးကံၢ်ပူၤလီၤ. တဘၣ်မၤတံာ်တၢ်အတၢ်ဆိကမိၣ်တဂ့ၤ. တ ဘၣ်သံကွၢ်ခူသုဉ်အဂ့ၢ်တဂ့ၤ အဝဲမ့ၢ်တဲန့ၣ်န့ၣ်ဝံသးစူၤန့ၣ်အီၤတုၤအကတၢ်တက့ၢ်. အါဘျီ ဆိကမိၣ် လီၤအသးလၢ အမ့ၢ်ပုၤအန့ၣ်ဇီး နလီၤအသးလီၤ. တၢ်သးဒုဒီအိၣ်လၢအပူၤသ့ အယိ ညိန့ၣ်သံကွၢ်တၢ်လၢ အဘၣ်ပးဇီးတၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်မူအကျဲအထူသန့ အဂ့ၢ်တ ဖၣ်လီၤ.

ယုၢ်ရှုးမ့ၢ်ကစၢ်နီၢ်နီၢ်- သ့စံးဆၢတၢ်တဖၣ်တီတီလၢတၢ်ကူဉ်သ့အပူၤတက့ၢ်. ဆုၤဒုးန့ၣ်အီၤ လၢကစၢ်ယုၤဇီး ယုဉ်ရှုးမ့ၢ်ယုၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်. အလီၢ်အိၣ်လၢပကဘၣ်ကတိၤသကိး တၢ်ဂ့ၢ်

တၢ်ကျိၤ ဇီးယုတၢ်စံးဆၢအမ့ၢ်အတီၤလၢအဘၣ်ဃးဇီးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အမၤတံၢ်တၢ်အဝဲသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤတဖၣ်လၢ ပုၤကနၢ်ပၢ်အီၤ, ဝံသးစူၤအီၤ, ဟ့ၣ်ကူၣ်အီၤ, ဇီးကဟ့ၣ်ကယၢ်အီၤလီၤ. အဲၣ်ဒီးဝဲၣ်ဖးနီၤဖးတၢ်ဂ့ၢ်လၢ အနီၣ်ကစၢ်ဒဲၣ်ဝဲလီၤ. ညီၣ်န့ၢ်ကတိၤတၢ်လီၤလီၤ, ယုတူၢ်ပုၤဂၤအတၢ်ကမၣ်ဖျါဖျါ, အဲၣ်ဒီးပူၤထီၣ်လီၤထီၣ်တၢ်, တအဲၣ်ဒီးပုၤယုတူၢ်အတၢ်ကမၣ်ဘၣ်, တအဲၣ်ဒီးပုၤစံးအီၤဒ်အံၤဒ်န့ၢ်ဘၣ်, နဲၣ်အီၤခရံၣ်အ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ, ယုၤအကလုာ်ကထါတက့ၢ်. ဟ့ၣ်အီၤလံာ်စီဆုံတဆၢအံၤ (ကတိၤဒီး ၈:၈)တက့ၢ်.

တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ- အဲၣ်ဒီးမၤသကိးတၢ်လၢကဲဘျူးကဲဖှိၣ် အိၣ်ဒီးသ့ၣ်ဖုံသးညီ လၢတၢ်မၤသကိးတၢ်အပူၤလီၤ. ပၢ်ဖျါစၢၤနတၢ်သးဆူၣ်စၢၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်. တဘျီဘျီမၤနသးအုနနသးဖှိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. လိာ်ဘၣ်ပုၤဂၤအတၢ်ဝံသးစူၤအီၤ သုတပၢ်ဖျါ အတၢ်သးဟးဂီၤလၢ အဖီခိၣ်တဂ့ၤ, ကွၢ်ကပၢ်အတၢ်လီၤတူၤလီၤကၢ်တက့ၢ်. အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အဲၣ်အဟံၣ်ဖိယိဖိသးလံာ်ထီၣ်အသးဆူၤသရၣ်သမၤ ပုၤလၢအပၢ်ဒိၣ်ပၢ်ကဲဝဲတဖၣ်လီၤ.

သးစၢ်အခိၣ်အနၢ်တဖၣ်ကဘၣ်ပလီၢ်သးအါမးလၢအသုတလီၤတၢ်ဆူတၢ်အဲၣ်ဘၣ်လီၤ. တၢ်ယုးယိၣ်ပၢ်ကဲအီၤတဂ့ၤ (ဆုၤဒုးအဲၣ်အီၤယုးယိၣ်အီၤ လၢခရံၣ်တက့ၢ်) အဲၣ်ဒီးမၤတံၢ်မၤသကိးအါမး အဲၣ်ဒီးလၢပုၤကနၢ်ယုာ်အီၤရူအီၤလီၤ. ပျဲအမၤတၢ်လၢတၢ်အိၣ်ဖှိၣ်အပူၤလၢကရူၢ်ပူၤတက့ၢ်. အဲၣ်ဒီးနၢ်ပၢ်တၢ်သးဂဲၤလၢအဘၣ်ဃးဇီးပိာ်မုာ်ပိာ်ခွါအတၢ်ဘၣ်ထွဲလံာ်. ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ကြၢးကျဲၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢ တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ် တၢ်အိၣ်သ ကိးအီၤသကိးအဂီၢ်လီၤ. ဘၣ်ယိၣ်လၢပုၤကတဲအီၤလၢအလီၤကၢ်ဒီးဖိသၣ်အယိ ကျဲးစးပၢ်အသးဒီးပုၤသးပုၤအသိးလီၤ. ခိၣ်နၢ်တဖၣ်ကြၢးရူအီၤဒီးပုၤသးစၢ်သိးဒ်တံၢ်သကိးစ့ၢ်ကိးလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ညါလီၤအတၢ်သဘျူအါမး ဒ်သိးအတၢ်ထံၣ်သ့ၣ်ညါကအါထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဘၣ်ဆၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢ ကသန့ၤအသးလၢအမိၢ်အပၢ်သရၣ်သမၤလၢအသ့ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ်ကဘၣ်နၢ်ပၢ်ထံထံဆးဆးတၢ်ဂ့ၤ တၢ်အၢအဆၢသ့ ဟးဆူးလၢကန့ၢ်ဘၣ်အီၤတၢ်ကီတၢ်ခဲနီၢ်ခိၣ်နီၢ်သးအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်လီၤ.

သ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ- ယုသးသမူတၢ်သန့ၤအလီၢ် ဇီးပၢ်ခိၣ်နၢ်ပုၤလၢအသးပုၤန့ၢ်အီၤတစဲးလီၤ. ပုၤကဘၣ်ဒုးနဲၣ်အီၤလၢခရံၣ်မ့ၢ်တၢ်သန့ၤသးအလီၢ် လၢအဝဲသ့ၣ်တၢ်အိၣ်မူပူၤန့ၣ်လီၤ. ဘၣ်ဃးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါလၢအတရဲတလဲအဂ့ၢ်န့ၣ် ညီၣ်န့ၢ်သံကွၢ်ဝဲဘၣ်မနုၤအယိ, တၢ်မနုၤ

အယိ၊ မနုတခါလဲၣ်၊ မ့ၣ်ဒဲလဲၣ်၊ ဒီးသံကွၢ်တၢ်ပျီပျီလီၤ. အဲၣ်ဒီးအုၣ်အသးနူနူ, အဲၣ်ဒီး
ဟံၣ်ဖျါထီၣ် အတၢ်နာ်အတၢ်နာ်ပၢ်ဖျါဖျါလီၤ. ဘၣ်ဃးတၢ်သ့လၢတၢ်ဒုတၢ်အူတဖၣ် အဝဲ
သ့ၣ်အသးဆူၣ်အယိ ပဘၣ်ယုထၢဒီးဒုးစံးထီၣ်ပတြၢၤအီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်ဒီးဆိမိၣ်တၢ်ယိၣ်ယိၣ်တၢ်လၢအကီၤဒီးတၢ်လၢအဒိၣ်အထီ ဒီးပုၤနာ်ပၢ်အီၤတ
ညီတဖၣ်အယိ ပဘၣ် ဒုးဆိကမိၣ်အီၤလၢကစၢ်ခရံၣ် အတၢ်ဟဲလီၤဆူဟီၣ်ခိၣ် အဂ့ၢ်လၢ
အဘၣ်ဃးဒီး တၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်နီၣ်-အဝဲသ့ၣ်မ့ၢ်ပုၤလၢအဲၣ်တၢ်ချု ဒီးဟံၣ်တၢ်တၢ်ချုစ့ၢ်ကီးလီၤ. တၢ်အုၣ်က့ၤခိၣ်
က့ၤတၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်အါဘျီ မၤဒုအသးဘၣ်ဆၣ်ပျံၤတၢ်ဒိၣ်မးလီၤ. ထုးဖးအသးဒီးဖိသ့ၣ်အ
တၢ်အိၣ်မူအတၢ်ဟံၣ်သးလံ အတၢ်ဟံၣ်သ့ၣ်ဟံၣ်သးဒီးအထံကီၢ်ပုၤကလုၣ်အဂီၢ် အိၣ်အါ ဒီး
ဆူၣ်န့ၣ်ဒီးတၢ်ဘျီတၢ်ဘါအဂ့ၢ်တက့ၢ်လီၤ.

(၂၅-၃၅)နံၣ်ဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤ- ကွၢ်လီၤအသးသ့လံ ကျဲးစးမၤတၢ်လၢန့ၣ်ဖိထၢဖိအဂီၢ် သ့
လံ ဒီးတနီၤဆိဟံၣ်ဆိယိသ့လံ, အဖိလံၤအိၣ်ဒီးတနီၤအဖိလဲၤဆူတၢ်မၤလိလီၤသ့လံ.
လုၢ်အိၣ်အဟံၣ်ဖိဒီးတနီၤကွၢ်ထွဲက့ၤအမိၢ်အပၢ် မၤတၢ်လၢတၢ်ကရၢကရိအဂီၢ် တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်
အဂီၢ်သ့စ့ၢ်ကီးလံလီၤ. မ့ၢ်ပုၤလၢပုၤနာ်န့ၣ်အီၤသ့လံ ရူလိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤဂၤ ဒီးကျဲး
စးမၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤလီၤ. အိၣ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်လၢတၢ် မၤတကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးလီၤ. တၢ်သံကွၢ်ဟဲ
န့ၣ်လီၤလၢအဝဲသ့ၣ်အသးပူၤ ဘၣ်ဃးလီးအ ဝဲသ့ၣ်ယိးနီၢ်ယိးဘိဖုၣ်ထီကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်
ခဲအဂ့ၢ် ဒီးတကဲထီၣ်တၢ်ကီတၢ်ခဲအဂ့ၢ် ဒီးသံကွၢ်လီၤအသးလၢအတၢ်စ့ၢ်တၢ်နာ်ဒုၣ်ဝဲအပ
တီၢ်အဂ့ၢ်လီၤ. ဖဲအမ့ၢ်ပုၤဒိၣ်တုၣ်လံအသိး အိၣ်မူဖံးမၤအဲၣ်အပျဲၢ်အဘီၣ် မၤတီအကလုၢ်
ဆၢထၢၣ်လၢအခိၣ်ဒုၣ်ဝဲ သ့လီၤ. ဆုၢ်ဒုးသန့ၤအသးလၢယုၤတက့ၢ်. (ကတိၤဒိ ၃:၅-၆)

တၢ်နီၣ်- တၢ်ပျီတၢ်ပါနာ်သက့ သ့ဟံၣ်ဒိၣ် မူဒါဒိသိးကမ့ၢ်ပုၤမၤလၢပုၤ မူဒါသ့အ
ဂီၢ်လီၤ.

(၃၆-၅၅)နံၣ်ပုၤသးပုၤ- အဝဲသ့ၣ်ယိးဘၣ်မူဒါဖးဒိၣ်ညါဒီး အမဲၣ်ချံလိၣ်ဘၣ် မဲၣ်ထံက
လၢ, အခိၣ်သူဝါထီၣ်, လီၤထဲး, ဆူးဆါသ့ထီၣ်, ဒီးအကလုၣ်ကလုၣ်လီၤ. အကျိၣ်အစု
ဟဲနာ်အါ ဒီးသန့ၤအသးလၢန့ၣ်သ့သ့အါအါကလဲၣ်လီၤ. တၢ်အဲၣ်ဖိလံၤအိၣ်လၢအပူၤလီၤ.
အဖိတနီၤအိၣ်လၢဖျၢၣ်စိမိၤ, တနီၤနီၤဆိဟံၣ်ဆိယိ, တနီၤအိၣ်ဒီးတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, သနာ်က့
မိၢ်ပၢ်ပျါအစုတသ့ဒဲးဘၣ်. အဝဲသ့ၣ်ဆိကမိၣ်ထီၣ်တၢ်သံအဂ့ၢ်တဘျီဘျီစ့ၢ်ကီးလီၤ. ဒီး ပုၤ

တနီၤတၢ်သံကိးန့ၢ်စ့ၢ်ကိးအဝဲသ့ၣ်လံၤလီၤ. အဝဲသ့ၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့ၣ်လီၤလံၤအယီၤ အဝဲကဘၣ် ဆုၢ်ဒုးဆိကမိၣ်အသးလၢ တၢ်ဘၣ်ဃးသ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ ကဖးဝဲလံာ်ဧၤလဲၢ်ဧၤ ဖးလံာ်စီဆုံအါအါ ဒီးသိၣ်လိတၢ်န့ၣ်လီၤ. တုၤအဝဲသ့ၣ်ထံၣ်လိာ်အသးကဒဲဒဲဒီး ကတိၤသကိးတၢ်လၢဖိလံၤအဂ့ၢ်, အတၢ်ဖဲတၢ်မၤအဂ့ၢ်, အတၢ်စူၢ်တၢ်န့ၣ်, ဒီးအတၢ်အိၣ်မူအဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

(၅၆)န့ၣ်တုၤလၢတၢ်သ့ၣ်ခိၣ်, သးပုၢ်ဒီးန့ၣ်ထူးတီၤတၢ်လၢကပီၤ

အဝဲသ့ၣ်အိၣ်ဘျးလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤ, ဆူးဆါအါထီၣ်တနီၤနီၤ, ဝဲအမၤသံဝၢသံဒၣ်လဲာ်, ဝဲအသးဆုၢ်အီၤန့ၣ်အနီၢ်ခိၣ်လဲၤတတုၤလၢကဘၣ်. အဲၣ်ဒီးသန့ၤအသးလၢပုၤတဂၤဂၤအါထီၣ်လံၤ. ဝဲမိၣ်မၤဝဲအသးန့ၣ်မၤဝဲသ့ အဆၢကတီၢ်လၢတုၤဘၣ်က့ၤ တၢ်လၢအမၤတုၤဝဲအဘူးအလဲအကတီၢ် ဘၣ်ယိၣ်တၢ်အါ, အ့ၣ်လိာ်ကလၢတၢ်ဆူၣ် သးအ့ၣ်န့ၣ် အမဲာ်ထံညီ, ဒီးသးအံၣ်သးဆံးအါမးလီၤ.

ဒ်သိးအသးသုတအံၣ်တဆံးတဂ့ၤ နၢ်န့ၣ်အီၤ, ဟံးန့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်လၢအီၤ, ပာ်ဖျါလၢအဝဲသ့ၣ်မ့ၢ် တၢ်လုၢ်ဒိၣ်ပုၤဒိၣ်လၢအဂီၢ်တက့ၢ်. လဲၤအိၣ်သကိးဘါထုကဖၣ်န့ၢ်အဂီၢ်, ဒီးမၤအဘါထုကဖၣ်န့ၢ်စ့ၢ်ကိးနဂီၢ်တက့ၢ်. ကတိၤသကိးတၢ်ဒီးအီၤ, မၤမုာ်မၤခုၣ်အီၤလၢနတၢ်ကတိၤသကိးဒီးအီၤအပူၤတက့ၢ်. အမ့ၢ်မၤနသးဝံၣ်တၢ်ဒီးသးဝံၣ်န့ၢ်အီၤတက့ၢ်. သိၣ်လိန့ၢ်အဖိအလံၤတဖၣ်လၢကမၤမုာ်အမိၢ်အပာ် အဖံအဖုအဂီၢ်တက့ၢ်. ပကဘၣ်တဲယုၤအဝဲသ့ၣ်လၢခရံၣ်ဂဲၤဆၢထၢၣ်သမူထီၣ်က့ၤအဂ့ၢ်, ခရံၣ်မၤနၢၤတၢ်သံဒ်သိး ကကဲထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါလၢ အသ့က့ၢ်ဆၢၣ်မဲာ်အတၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်လီၤ.

စီၤမိၤရှုမၤတၢ်ခဲလၢာ်ဝံၤဒီး လဲၤထီၣ်ဆူကစၢ်ဒီးခိၣ် အိၣ်ဘျးဒီးယွၤလီၤ. ဒ်န့ၣ်အသိးပဝဲကိးဂၤဒဲးတုၤပမၤတၢ်ဝံၤန့ၣ် ပက့ၤအိၣ်ဒီးယွၤလီၤစီၤလီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်အကါဒိၣ်(၄)ဘီလၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ

လၢဟီၣ်ခိၣ်အံၤပုၤကိးဂၤလိာ်ဘၣ်ဟီၣ်ခိၣ်အတၢ်သ့ၣ်ညါ တၢ်ကူၣ်သ့သးဆးသးဖး ဣၤဒီးအိၣ်ဒီးသးတၢ်သ့ၣ်ညါ ခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ (၄)ဘီန့ၣ်လီၤ.

- (၁) **ယူအတတ်အဲဒ်**-ပှဟီဒ်ခိဒ်ဖိလိဒ်ဘဉ်လၢကဒီးန့ဒ်ဘဉ်တၢ်အဲဒ်ဒီးကဟ့ဒ်နီၤလီၤဘဉ်တၢ်အဲဒ်န့ဒ်လီၤ.
- (၂) **ပှကညီအတတ်အဲဒ်**-ပှဟီဒ်ခိဒ်ဖိလိဒ်ဘဉ်အတတ်အိဒ်မူအတတ်ကဟ့ဘဉ်ကယၢ်ဘၢလၢအဂၢၢ်အကျၢၤန့ဒ်လီၤ.
- (၃) **တၢ်တူၢ်လိာ်**-ပှဟီဒ်ခိဒ်ဖိလိဒ်ဘဉ်တၢ်တူၢ်လိာ်အီၤဒီးတၢ်ပျၢ်အတတ်ကမၢ်အတတ်ဒဲးဘးန့ဒ်လီၤ.
- (၄) **မူဒါ**-ပှဟီဒ်ခိဒ်ဖိလိဒ်ဘဉ်လၢကဟံးထီဒ်ဖိထီဒ်မူဒါတၢ်အခွဲးအယၢ်တမံၤလၢလၢတုၤအဝံၤအတၢ်အိဒ်ဒီးအဂ့ၢ်အဝီၤန့ဒ်လီၤ.

တၢ်အဲဒ်

- (၁) တၢ်အဲဒ်အိဒ်ဝဲလၢပှကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်လီၤ. တၢ်အဲဒ်ပကြၢးဒီးန့ဒ်အီၤဒီးဟ့ဒ်လီၤအီၤ.
- (၂) တၢ်အဲဒ်ဒုးဒိဒ်ထီဒ်ထီထီဒ်တၢ်ဒီးမၤနၢၤတၢ်သ့လီၤ.
- (၃) ပတသ့ဒ်ညါလၢပကြၢးဒီးန့ဒ်ဘဉ်ဘဉ်. ဘဉ်ဆဉ်တၢ်အဲဒ်သ့ဒ်တဖၣ် တၢ်လၢပကြၢးဒီးန့ဒ်ဘဉ်တဖၣ်လီၤ.(သ့ဒ်ညါဒီးန့ဒ်, သ့ဒ်ညါနီၤဟ့ဒ်)
- (၄) တၢ်အဲဒ်န့ဒ်မ့ၢ်တၢ်အဲဒ်လၢတအိဒ်ဒီးတၢ်သဘဉ်ဘုဒ်ဘဉ်.
- (၅) လၢတၢ်အဲဒ်အပူၤအိဒ်ဒီးတၢ်ဘဉ်သ့ဒ်ဘဉ်သး, တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ် ဒီးတံၤသကိးတၢ်အဲဒ်အိဒ်ပျါလီၤ.
- (၆) လၢတၢ်အဲဒ်အပူၤတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးတအိဒ်ဘဉ်.
- (၇) တၢ်အဲဒ်န့ဒ်လၢကဒီးန့ဒ်တၢ်အဂီၢ်တမ့ၢ်ဘဉ် မ့ၢ်လၢဟ့ဒ်တၢ်အဂီၢ်တခီလီၤ.
- (၈) ထဲလၢတၢ်အဲဒ်အပူၤတၢ်အန့ဒ်အဆၢတဖၣ်လီၤပှိာ်ကွံာ်သ့လီၤ.
- (၉) တၢ်အဲဒ်ဒုးဆူဒ်ထီဒ်ပှကိးဂၤအဂံၢ်အဘါဒီး ပာ်ဖှိဒ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါစ့ၢ်ကိးလီၤ.
- (၁၀) တၢ်အဲဒ်န့ဒ်တမ့ၢ်ထဲအစူးကွံာ်ညိကွံာ်အသးဘဉ် မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးကဘဉ်တူၢ်လိာ်အီၤအဂီၢ်လီၤ.

ပှးဟီၣ်ခိၣ်ဖိလိၣ်ဘၣ်တၢ်ကဟုကယၢ်အဂၢၢ်အကျၢၤ

- (၁) ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ကဟုကယၢ်ဒီးပှးတဖုကရၢအတၢ်ကဟုကယၢ်.(ထံကီၢ်ပၤပြး)
- (၂) လၢကစၢ်အပူၤတၢ်ကဟုကယၢ်အပူၤတၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတအိၣ်ဘၣ်.
- (၃) နၢ်လၢယွၤမ့ၢ်ပှးလၢအဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနၤလၢပကသ့ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်အိၣ်မူအဂီၢ်.
- (၄) နၢ်လၢယွၤတ့ၤလီၤတၢ်, အဲၣ်တၢ်, သးကညီၤတၢ်, ဒီးကတဲၣ်ကတီၤတၢ်လၢပှးဟီၣ်ခိၣ်ဖိအဂီၢ်လီၤ.
- (၅) ပှးဟီၣ်ခိၣ်ဖိဟးဆူးတၢ်ကီတၢ်ခဲ တသ့တန့ၢ်အယိ ကဘၣ်အိၣ်ဒီးတၢ်နၢ်ယွၤဂၢၢ်ကျၢၤလီၤ.
- (၆) ပှးဟီၣ်ခိၣ်ဖိကသ့ပိၣ်ယွၤအကျဲ ယွၤအတၢ်သိၣ်တၢ်သီအမ့ၢ်အတီန့ၣ်လီၤ.

ပှးဟီၣ်ခိၣ်ဖိလိၣ်ဘၣ် တၢ်တူၢ်လိၣ်ဒီးတၢ်ပျၢ်တၢ်ကမၢ်

- (၁) တၢ်လၢပလိၣ်န့ၢ်တအိၣ်သဒၤဘၣ်လၢယွၤအမဲၣ်ညါဘၣ်, နီပမ့ၢ်တၢ်အသိး ပမ့ၢ်တၢ်လၢယွၤအမဲၣ်ညါ, မိၢ်ပၢ်သရၣ်သမါမဲၣ်ညါ ပန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သး ပှးဒီးတၢ်တူၢ်လိၣ်ပှးလီၤ.
- (၂) အလီၢ်အိၣ်လၢပကအိၣ်ဒီးတၢ်သဘျၤလၢပကယုထၢအိၣ်မူအီၤလီၤ.
- (၃) မၤတၢ်ကမၢ်ဘၣ်ဆၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကကျဲးစး အိၣ်မူကဒါက့ၤ.
- (၄) သ့ၣ်ညါလၢပှးကညီၤအန့ဆၢၢ်န့ၣ် ဘၣ်သ့ၣ်ဘၣ်သးလီၤထဲအသး ဒီးဆိကမိၣ်လီၤထဲအတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဝါတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၅) တမ့ၢ်ထဲပှးဂုၢ်ပှးဂၤအတၢ်ဟံးစုနဲၣ်ကျဲအယိဘၣ်, မ့မ့ၢ်ပနီၢ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲပအိၣ်ဒီးပတၢ်သဘျၤ လၢပကဆိမိၢ်ဝဲၣ်ထံနီၤဖးတၢ်အဘၣ်တဘၣ် ဒီးတၢ်ဂ့ၤတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤဝံၤမၤတံၢ်မူၤဒါတၢ်ဖံးတၢ်မၤဂ့ၤဂ့ၤအါအါ

- (၁) တၢ်သ့ပနီၢ်ကစၢ်အတၢ်လၢ
- (၂) သ့မၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဒီးသ့ပၢ်ကဲတၢ်ဆံးကိၣ်ဖိ
- (၃) ကွၢ်လိတၢ်အိၣ်လၢပခိၣ်ပယၢ
- (၄) သ့ၣ်ညါဆၢက့ၤတၢ်ဘျူးတၢ်ဖိၣ်
- (၅) တၢ်သ့မၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤဘၣ်ဘၣ်တုၤအဝံၤမူၢ်မူၢ်နီၢ်နီၢ် မ့ၢ်တၢ်အိၣ်မူၤအလုၢ်အပူၤလီၤ.

တၢ်သိၣ်လိစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်လီၤ

- (၁) တၢ်သိၣ်လိစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်မၤစၢၤတၢ်လီၤ.
- (၂) တၢ်မၤမူထီၣ်က့ၤတၢ်.
- (၃) တၢ်ဟ့ၣ်ဒိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဆူပူၤဂၤအအိၣ်
- (၄) တၢ်မၤန့ၢ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါ.
- (၅) တၢ်ဘီၣ်ဘၣ်က့ၤတၢ်လၢအကမၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- (၆) တၢ်ဟ့ၣ်နီၤလီၤသကိးပသးလၢတၢ်လၢ တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.
- (၇) တၢ်သိၣ်လိစံးတၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ဒုးနဲၣ်ကျဲအဘၣ် ဒီး ဆၢပူၤဂၤလၢကျဲဇိၤကပူၤဇိၤန့ၣ်လီၤ.
မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်ဒုးနဲၣ်ကျဲသီဆူ တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ် ဒီးတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

သရၣ်လၢအစဲၣ်နီၢ်တၢ်အတၢ်ပနီၣ်

သရၣ်တၢ်အတၢ်လိၣ်ဘၣ်လၢအကြၢးသ့ၣ်ညါဝဲ- သရၣ်ဖဲအံၤတၢ်န့ၣ်အတၢ်ပၢ် သ့ၣ်ပၢ်သးလၢအမ့ၢ် အိၣ်ဘံးနံၤတၢ်သိၣ်လိသရၣ်.

- (၁) အဝဲကဘၣ်သ့ၣ်ညါကစၢ်ယုၣ်ရှူးခရံၣ်.
- (၂) ကဘၣ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်လံာ်စီဆုံအဂ့ၢ်.
- (၃) ကဘၣ်ယုၣ်သ့ၣ်ညါလံာ်လဲၤလၢအဘၣ်ဃးသ့ၣ်ဂ့ၢ်သးကျိၤ.

(၄) ကဘဉ်ယုသုဉ်ညါအပုၤမၤလိတၢ်အဂ့ၢ်.

(၅) ကဘဉ်သုဉ်ညါအိဉ်ဘျဲးနံၤတၢ်မၤလိတၢ်ဖံးတၢ်မၤ.

ထါသရဉ်

(၁) စၢ်ဧၤယမ့ၢ်ယဲၤဒုဉ်မတၤလဲဉ်

လၢကိးနံၤဖိသုဉ်ကျဲကဵုဒုးနဲဉ်

ထီဘိမိၢ်ဟးဖျိးယဲၤကျဲမးလဲဉ်

(၂) သိဉ်လိယဲၤဖိသုဉ်လၢကမၤတၢ်

ဒီးဖဲယကွၢ်က့ၤယနီၢ်ကစၢ်

ထံဉ်သုဉ်ညါယဲၤယဂံၢ်စၢ်ဘါစၢ်

(၂) သိဉ်လိယဲၤဖိသုဉ်လၢတၢ်သုဉ်ညါ

နၢ်က့တၢ်ကူဉ်သ့တအိဉ်အါ

ထဲသိးတြးဟ့ဉ်ယဲၤဟ့ဉ်ဘဉ်န့ၢ်ဧါ

(၄) တၢ်အဲဉ်ပုၤကိးဂၤဒဲးကဘဉ်အိဉ်

ယုဉ်ဒီးတၢ်ဘဉ်တ့မ့ၢ်ယတၢ်သိဉ်

ဘဉ်ဆဉ်ယတၢ်အဲဉ်တအိဉ်

(၅) စၢ်ဧၤမ့ၢ်ကဲယဲၤပုၤဆုၤဖိသုဉ်

ဖဲဖိသုဉ်ထံဉ်ဘဉ်ယၤအသရဉ်

ထီဘိမိၢ်ပုၤသန့ၤသးလၢကစၢ်.

တၢ်စိာ်တၢ်သးခုကစီဉ်ဆူဖိသုဉ်အကျါ

သရဉ်ဖးဒိဉ် PhillipsBrocksစံးဝဲပမ့ၢ်အဲဉ်ဒီးတၢ်တမံၤမံၤအိဉ်လီၤစီၤလီၤထီ
န့ၢ် သုဉ်လီၤလၢဖိသုဉ်အသးပုၤတက့ၢ်. ပုၤတဂၤအတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်န့ၢ်ဒီးသန့ၤထီဉ်အသးလၢ
တၢ်အါမံၤအဖိခိဉ်န့ၢ်လီၤ. လၢတၢ်အါမံၤအကျါတနီၤမ့ၢ်ဝဲဟံဉ်, တၢ်အိဉ်ဖိဉ်, ကိ, တၢ်
အိဉ်တၢ်ဆိးအလီၢ် ဝးတရံးဒီးအနီၢ်ကစၢ်ဒုဉ်ဝဲန့ၢ်လီၤ. တၢ်ကိးမံၤဒဲးမ့ၢ်ဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးဒီး
ပုၤတဂၤအတၢ်ဒိဉ်ထီဉ်ကဘဉ်လီၢ်ဘဉ်စးစ့ၢ်ကိးလီၤ. လၢတၢ်တဖဉ်အံၤအကျါ သရဉ်လၢ
အကစိာ်တၢ်သးခုကစီဉ် ဆူဖိသုဉ်အအိဉ်န့ၢ် ကဘဉ်ဟံဉ်သုဉ်ဟံဉ်သးဆၢပံၤကလၢန့ၢ်လီၤ.

တၢ်(၅)မံၤလၢအကြၢးအိၣ်ဒီး ပှၤစိၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်ဆူဖိသၣ်အကျါ

- (၁) တၢ်သးအိၣ်
- (၂) မၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်
- (၃) ပၤယၢ်ဖိဒံဖိသၣ်
- (၄) သိၣ်လိဖိဒံဖိသၣ်
- (၅) မၤန့ၢ်မၤန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်

(၁) တၢ်သးအိၣ်(လူၤကၣ် ၁၃:၃၄)

ပှၤလၢအအၢအသီဖၣ်လဲၣ်ခရံၣ်သးအိၣ်အီၤလီၤ. ခရံၣ်တညိကွံၣ်ပှၤနီတဂၤဘၣ် ခရံၣ်သးအိၣ်ပှၤကိးဂၤဒဲးလီၤ. ကယဲၣ်ပှၤလၢအစိၣ်တၢ်သးခုကစီၣ်န့ၣ် တၢ်သးအိၣ်လၢအ မ့ၢ်သးန့ၣ်ကအိၣ်လၢအပူၤလီၤ. ပှၤဂၤအသးလၢအသးအိၣ်တၢ်ဒီး ကအိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ် အိၣ်မူအတၢ်ကွၢ်စိခါဆူညါ အဂီၢ်လီၤ.

(၂) တၢ်မၤန့ၢ်ဖိသၣ်(လူၤကၣ်၁၄:၂၃)

ထဲတၢ်သးအိၣ်ဒီးအိၣ်ဖၣ်တၢ်န့ၣ်တမ့ၢ်ဘၣ်. ပကဘၣ်ယုကျဲလၢပကမၤန့ၢ်ပှၤ လၢပသးအိၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- (၁) ယုထံၣ်န့ၢ်အဝဲသ့ၣ်
- (၂) ကွဲမုၢ်အဝဲသ့ၣ်
- (၃) တူၢ်လိာ်မုၢ်အဝဲသ့ၣ်

(၃) ပၤယၢ်ဖိဒံဖိသၣ်(ယီၤရှု ၁၇:၁၂)

ပှၤလၢတၢ်ထံၣ်န့ၢ်အီၤဒီးကွဲအီၤန့ၢ်တဖၣ်
ဒိသီးအသုတလီၤမၢ်ကွံၣ်အဂီၢ်န့ၣ် လိၣ်ဘၣ်တၢ်ဟံးယၢ်ပၤယၢ် အဝဲသ့ၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဟံး ယၢ်ပၤယၢ်အီၤခိဖျိ-

- (၁) ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအမံၤ
- (၂) တီၢ်နီၣ်အမံၤဂ့ၤဂ့ၤ
- (၃) ဘၣ်လဲၤအိၣ်သကိးအဝဲသ့ၣ်

- (၄) အဝဲသွန်မွန်တဟဲပဘန်ယုသွန်ညါအဂံအကျါ
- (၅) သွန်ထီန်နွန်အဝဲသွန်သကဲးပဝးလာအဂု
- (၆) ဟွန်အီတံးဖံးတံးမၤမူဒါတဖန်
- (၇) ကျဲနုအီတံးရဲန်တံးကျဲလၢအကဲဘျူးလၢအထူးနုသးတဖန်

(၄) သိန်လိဖိဖိသန်တဖန်(မးသဲ ၂၈:၁၈-၂၀)

ပကဘန်သိန်လိသိလိအီဒီဖျိ-

- (၁) ပကဘန်အိန်ဒီးတံးကူန်ထီန်ဖးလီထီဘိ.
- (၂) မၤဂုထီန်တံးကဲခိန်ကဲနုအတံးမၤလိ.
- (၃) ဆူးကါအါထီန်လံာ်စီဆုံ
- (၄) ဟွန်တံးသိန်လိဘန်ဃးတံးကဲထီန်တံးအိန်ဖိုင်ဖိတဂၤအဂု.
- (၅) မၤဂုထီန်တံးကရၢကရိ.
- (၆) ဆူးကါလံာ်ဇီလဲဇီလၢအဘန်တံးကတဲာ်ကတီပာ်စၢ.
- (၇) ပကဘန်မၤဂုထီန်တံးရဲန်လီကျဲလီ.

(၅) မၤနုမၤနုအဝဲသွန်

သရဲတဂၤလၢအကမၤနုမၤနုဖိသန်အဂီၢ်ကဘန်အိန် ဒီးတံးပနီန်တဖန်အံၤနုလီ.

- (၁) အဝဲကဘန်သွန်ညါကစၢ်ယုနုခရံာ်.
- (၂) အဝဲကဘန်သွန်ညါလံာ်စီဆုံအဂု.
- (၃) ဖးလံာ်လၢသွန်ဂုသးကျိတဖန်.
- (၄) သွန်ညါပုၤမၤလိတံးဖိအဂု.

- (၅) သွန်ညါတံဖံးတံမလီတံလီဆဲး.
- (၆) ဘၣ်ထီၣ်ကွီဘၣ်ဆါဘၣ်ကတီၢ်.
- (၇) ဘၣ်မၤသကိးတံဖံးခိၣ်နီၣ်ခိၣ်ပှၤအဂၤလၢတံသးခုအပူၤ.
- (၈) ကဘၣ်သိၣ်လိတံသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်.
- (၉) ကဘၣ်ဟဲတုၤဆိ ကတံကတီၤဒေး ကျဲလီတံပိးတံလီတဖၣ်
ဒီး တူၢ်လိာ်ဖိသၣ်လၢအကဟဲတဖၣ်.
- (၁၀) ဖဲတံမၤတညီလၢအဂီၢ်အခါန့ၣ်အသးတဟးဂီၤညီညီဘၣ်, ယုကျဲလၢကမၤနၤတံ
ကီတံခဲမုၢ်မုၢ်ခုၣ်ခုၣ် ဘ့ၣ်ဘ့ၣ်ဘျီၣ်ဘျီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တံအကါဒိၣ်ခံမံလၢပှၤဖိတံသးခုကစီၣ်လၢဖိသၣ်အကျါကဘၣ်သ့ညါဝဲ

- (၁) ကဘၣ်သ့ညါယွၤလီတံလီဆဲး(ခ.တ အတံကွါစိ)
- (၂) ဟ့ၣ်နီၤလီယွၤဆူပှၤဂၤ(ခ.တ အတံဖံးတံမၤ)

ပှၤဖိတံသးခုကစီၣ်လၢဖိသၣ်အကျါအိၣ်ဒီး တံရဲၣ်လီၤကျဲၤ လီၤဆိပိာ်ထွဲဒီးန့ၣ်လါ ဒီး တံဆါကတီၢ်.

- (၁) လါယနူၤအါရံၤ(January) နံၣ်ထီၣ်သိအတံရဲၣ်လီၤကျဲၤလီၤ (seminary) အမုၢ်နံၤ.
- (၂) လါဖူးဗြူးအါရံၤ (February) ကျဲးစးကရၤအမုၢ်နံၤ.
- (၃) လါမးရှး (March)ဟီၣ်ခိၣ်ဒီးဘ့ၣ်တံထုကဖၣ်အမုၢ်နံၤ, ထီလၣ်မုၢ်နံၤ, ဒီးခရံၣ်ဂဲၤ ဆါထၢၣ်က့ၤအမုၢ်နံၤ.
- (၄) လါအ့ဖြ့ၣ် (April)ထီလၣ်အမုၢ်နံၤ ဒီးခရံၣ်ဂဲၤဆါထၢၣ်က့ၤမုၢ်နံၤ.(ဘၣ်လါအ့ဖြ့ၣ် တဘျီဘျီလါမးရှးတဘျီဘျီ).
- (၅) လါမ့ၤ (May) မိာ်မုၢ်နံၤ ဒီးဖုသၣ်ဖျါအမုၢ်နံၤ.

- (၆) လါယူ (June) ပါမုနံ ဇီးဖိသ်အမုနံ.
- (၇) လါယူလံ (July) ခဝုရှါမုနံ.
- (၈) လါအီကူး (August) လံဝီဆုံမုနံ.
- (၉) လါစဲးပထုဘာ် (September) ပုလိတဂု, ဇီးတံဆိဟံင်အမုနံ.
- (၁၀) လါအီးကထိဘာ် (October) ဟိင်ခိင်ဒီဘုင်တံအိင်ဘုင်အမုနံ.
- (၁၁) လါနိုဝုဘာ် (November) ခရံင်ဖိဟံင်ဖိလိဖိအမုနံ ဇီးဘျာထံခရံင်ဖိတံထုက ဖ်အနံ.
- (၁၂) လါဒဲးဘာ် (December) ခရံင်အိင်ဖျဲင်အမုနံ.

တံမၤစၢၤတံသးခုကစီၣ်လၢဖိသ်အကျါကဘၣ်ပလီၤသး

ပလီၤနသးလၢနကစၢၤဒ်နဲအဂ့ၢ် ဇီးတံသိၣ်တံသီအဂ့ၢ်တက့ၢ်. အိၣ်လၢအပူၤဆိး လၢအပူၤတက့ၢ်. အဂ့ၢ်ဒ်အံၤနမ့ၢ်မၤဒ်န့ၢ်ဒီး နကအုၣ်က့ၤခိၣ်က့ၤနကစၢၤဒ်နဲဒီး ပု လၢ အနံဟူတံလၢနတဖၣ်လီၤ. (၁တံၤ ၄:၁၁-၁၂, ၅:၂၂)

ပကစးထီၣ်ပတံဖံးတံမၤဒ်လဲၣ်

- (၁) ကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤတံယုၣ်ဒီးတံအိၣ်ဖိၣ်သရၣ် ဇီးတံအိၣ်ဖိၣ်သးပုၢ်ခိၣ်နံတဖၣ်တက့ၢ်.
  - (က) တဲဘၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢနတံကူၣ်ထီၣ်ဖးလီၤ, အဒိ-အိၣ်ဘျံးနံတံမၤတံကီၢ်ခါတံ မၤလိ, တနံဘၣ်တနံတံမၤလိ, မ့ၢ်တံသိၣ်လိတဖၣ်လၢနကမၤတံသးခုကစီၣ် လၢဖိ သ်တဖၣ်အကျါဒ်လဲၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.
  - (ခ) ယုအဝဲသ့ၣ်တံမၤစၢၤလၢတံဖံးသကိးမၤသကိးအဂီၢ်တက့ၢ်. မၤစၢၤလၢ တံကွဲဖိ သ် မၤယုတံပိးတံလီၤလၢနလိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဇီးဘၣ်မၤဘါထုကဖၣ်လၢ တံဖံးတံမၤအ ဂီၢ်တက့ၢ်. (ဘါထုကဖၣ်သကိး).

(၂) ကူညီထိန်းသိမ်းရေးဖွဲ့စည်းပေးရန်အတွက် မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်ရန်အတွက် မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းများတွင် အသုံးပြုနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကို ရှာဖွေဆောင်ရွက်ရန်အတွက်

(၃) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက် လိုအပ်သည့် အထောက်အကူများ ပေးအပ်ရန်အတွက်

နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ်

- (၁) နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ်အကျဉ်းချုပ်
- (၂) နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ်အကျဉ်းချုပ်
- (၃) နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ်အကျဉ်းချုပ်

တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်

- (၁) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၂) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၃) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၄) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၅) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၆) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၇) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်
- (၈) တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက်

ဖိသိပ်စွမ်းအားပေးရန်အတွက် နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ် (၃-၁၁) နံပါတ်အရပ်အရပ်၊ တစ်နိုင်တစ်ပျော်စေရန်အတွက် နယ်လိပ်စာအကျဉ်းချုပ်အကျဉ်းချုပ်၊ စီမံခန့်ခွဲရေးဦးစီးဌာန၊ ဖိသိပ်စွမ်းအားပေးရန်အတွက်

လိင်အသားလီၤ. ပမ့ၢ်ယဲၤအီၤသ့သ့ဘၣ်ဘၣ်န့ၣ် ကထူးန့ၢ်ဖိသၣ်အသး ယုၣ်ဒီးပုၤသးပုၤဒၣ် လဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ယဲၤပူၤအဘျူး

- (၁) လၢပကမၤန့ၢ်တၢ်ပၣ်ကဲ တၢ်မၤတံၤမၤသကိး ဒီးပုၤဂုၣ်ပုၤဂၤဂီၢ်.
- (၂) နိသိးပကနၢ်ပၢ်အါထီၣ်တၢ်အိၣ်မူအကျဲ လၢပုၤဂၤအတၢ်အိၣ်မူပူၤ.
- (၃) နိသိးကဟ့ၣ်အါထီၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ် လၢတၢ်ဂ့ၢ်အကလုာ်ကလုာ်.
- (၄) နိသိးကထံၣ်တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲ အဂ့ၢ်အကျိၤအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ ဒီးအိၣ်က့ၤဒီးတၢ်ဒီဘၣ်က့ၤ အသးလၢတၢ်သကဲးပဝး ကဂ့ၤအဂီၢ် ဒီးကကဲဘျူးအဂီၢ်.
- (၅) နိသိးကဟ့ၣ်ပုၤတၢ်သးခုတၢ်သးဖုံ တၢ်သးမုၢ် ဒီးမၤဟါမၢ်တၢ်ဘျးတၢ်တီၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကတဲာ်ကတီၤတၢ်ယဲၤပူၤ

တၢ်ယုထၢတၢ်ယဲၤပူၤဂြၢးဒီး ဖိသၣ်အနံၣ်အလါ အတၢ်နၢ်ပၢ်အပတီၢ် ကဘၣ် မ့ၢ်လံာ်စီဆုံပူၤ, ပူလၢအဘၣ်ထွဲဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်မူတနံၤဘၣ်တနံၤ, ပူလၢပကတဲ အီၤန့ၣ် ကဘၣ်မၤစၢၤအဝဲသ့ၣ်အတၢ်အိၣ်ထီၣ် လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်နၢ်ပၢ်, ဒီးတၢ်အဲၣ်ယွၤအ သကဲးပဝးလၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

ယုထၢတၢ်ယဲၤပူၤလၢဖိသၣ်(၃-၅)နံၣ်အဂီၢ်

ဘၣ်တဲန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်ပူလၢ(ဖိသၣ်မိၤရှ့, ဖိသၣ်ယုၣ်ရှူးဒီးယုၣ်ရှူးအဲၣ်ဖိသၣ်) လၢ တၢ်ချၢန့ၣ်ဘၣ်တဲန့ၢ်အီၤလၢတၢ်ဘၣ်ဃးန့ၣ်ဆၢၣ်လၢအမ့ၢ်ဖိဖိသ့ၣ်တဖၣ်အဂ့ၢ်န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်(၆-၈)နံၣ်အဂီၢ်

ဘၣ်တဲယုၤအီၤဖိသၣ်လၢအဟ့ၣ်လီၤကိၣ်ယဲၤဖျၢၣ်ဒီးညၣ်ခံဘ့ၣ်, ကစၢ်ယုၤတု လီၤတၢ်အဂ့ၢ်, ဖိသၣ်ယုၣ်ရှူးမၤစၢၤအမိၢ်အပၢ်လၢဟံၣ်ပူၤအဂ့ၢ်, ဘၣ်ဃး ဒီးန့ၣ်ဆၢၣ်တဲယုၤအီၤထီၣ်ဖိလံၣ်ဖိဒီးဆၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂ့ၢ်တက့ၢ်.

ဖိသည့်(၉-၁၀)နံညိအဂီၢ်

- (၁) ပတဲန့ၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢပှၤဖူပှၤယိၤတဖၣ်အဂ့ၢ်, (စီၤရှံၣ်ဂီၣ်, စီၤယိၤရှု, စီၤဒၤနံၤယုလး, နီၢ်အ့ၣ်တၢ်, နီၢ်ရူးသး, စီၤယိၤဘး).
- (၂) ဖးတၢ်ယဲၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲးတုၤနန့ၢ်ပၢၢ်တက့ၢ်. ဝဲနယဲၤပူအခါကွၢ်လီၤလံာ်ပူၤတဂ့ၤ.
- (၃) ဝဲနဖးနတၢ်ယဲၤပူအခါကွဲးလီၤနတၢ်ယဲၤပူအသက့ၢ်တက့ၢ်.
- (၄) မၤကွၢ်တဲလိနသးတက့ၢ်.
- (၅) ဖးထီၣ်နတၢ်ယဲၤပူလၢပှၤလၢနဆၢထၢၣ်လၢအမဲာ်ညါနီတစုနီတဘျီတဂ့ၤ.

တၢ်သိၣ်လိတနီၤလၢပကတဲပူအဂီၢ်

- (၁) ကျဲးစးဒုးဆ့ၣ်နီၤဖိသည့်တဖၣ်လၢတၢ်အလီၢ်ဂ့ၤ, ဒ်သိးနကကွၢ်ဘၣ်အမဲာ်ကိးဂၤ (အဝဲသ့ၣ်သုတကွၢ်ထီၣ်ဘၣ်နမဲာ်တဂ့ၤ)
- (၂) သူတၢ်ကတိၤလီၤလိၤတက့ၢ်.
- (၃) သူနကလုာ်ဖိယိယိတက့ၢ်. ပာ်နကလုာ်ဒ်တၢ်ယဲၤပူလဲၤအသးအသိးတက့ၢ်. အလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢနကမၤချ့ထီၣ်အီၤဒီး မၤချ့ထီၣ်နတၢ်ကတိၤဒီးကတိၤအီၤဖျါဖျါ ဂ့ၤတက့ၢ်.
- (၄) သးပုၤနီၢ်ကွံၣ်နနီၢ်ကစၢ်ဒ်နဲတက့ၢ်. ဝဲနယဲၤပူအခါသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ် ဒီးထံၣ်တၢ်ယဲၤပူအဂ့ၢ် လၢတၢ်မၤအသးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- (၅) ဟးဆဲးတၢ်ပာ်ဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိလၢနတၢ်ကတိၤအပူၤန့ၣ်တက့ၢ်.

အဒိ-(၁) ခဲအံၤယတဲန့ၢ်သုဘၣ်ပးပှၤတဂၤလၢအတအဲၣ်လီၤအသးအဂ့ၢ်.

- (၂) တဘၣ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်မၤလိအဂ့ၢ်ဒ်အံၤဒ်န့ၤတဂ့ၤ. ယသ့ၣ်ညါလၢနအဲၣ်ဒီးမၤစၢၤပှၤဂၤဒ်ကစၢ်ခရံၣ်မၤစၢၤပှၤဂၤန့ၣ်လီၤ.
- (၃) ပျဲဖိသည့်တဖၣ်မၤန့ၢ်အတၢ်မၤလိဒ်ဝဲ ဝဲနယဲၤပူအခါတက့ၢ်.

သိပ်လိတ်သွန်ဝံင်သးဆါ

ဖိသင်ကိးဂါဒဲးအိုင်တၢ်သွန်ဝံင်သးဆါလီၤ. အဝဲသ့ၣ်ပၣ်ဖျါထီၣ်အတၢ်သးခုဒီးအတၢ်စံးဘျူးယွၤလၢအတၢ်သးဝံင်ပူၤလီၤ. ပသးဝံင်တၢ်ဒုးအိုင်ထီၣ်တၢ်ရူလိာ်မုာ်လိာ် န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်သိပ်လိတ်ဘျုးတၢ်ဘါအဂီၢ်တၢ်သးဝံင်မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ် တမံၤလီၤ. ဖိသင်ကြၢးသးဝံင်တၢ်အါအါလၢ အိုင်ဘျးနံၤတၢ်မၤလိ မ့ၢ်ဒိးသိးအဝဲသ့ၣ်ကသ့ၣ်နီၣ်ထီၣ်က့ၤ အတၢ် မၤလိ ကအိုင်ဒီးတၢ်သးခု မ့တမ့ၢ် အိုင်ဒီးတၢ်မၤမုာ်မၤခုၣ် တၢ်မၤနံၤမၤအ့ၤ ဒီးသ့ၣ်ညါယွၤအတၢ်အိုင် အဂ့ၢ်လီၤ. တၢ်သးဝံင်ဒီးအယုၢ်ကဘၣ်ကတၢ်ဝဲလၢ တၢ်ပၣ်လုာ်ဒိၣ် ပုၤဒိၣ်ယွၤအတၢ်ဘၣ်တုၤယံၤလၢ လၢခရံၣ်ဖိအတၢ်အိုင်မူအကျဲ ဒီးတၢ်ဘၣ်ယးဒီးသ့ၣ်ဒီးသးန့ၣ်လီၤ.

တၢ်အခိုင်သ့ၣ်ဘၣ်ယး

- (၁) တၢ်တိာ်ပၣ်ကဘၣ်အိုင်ဝဲဖဲပယုထၢတၢ်သးဝံင်အခါ ကဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သိပ်လိန့ၣ်လီၤ.
- (၂) ယုထၢတၢ်သးဝံင်ဖျါလၢဖိသင်နၢ်ပၢ်ညီတက့ၢ်.
- (၃) တၢ်သးဝံင်လၢကဟ့ၣ်ဖိသင်ကသ့ၣ်ညါယွၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- (၄) ယုထၢတၢ်သးဝံင်လၢကမၤအါထီၣ်ဖိသင်အတၢ်ဆိမိၣ် တၢ်သ့ၣ်ညါတၢ်လၢပုၤဂၤအဂီၢ်တက့ၢ်.
- (၅) ယုထၢတၢ်သးဝံင်ဒိးဖိသင်ကနၢ်ပၢ်ဝဲအသိးတမ့ၢ်ပုၤသးပုၢ်တၢ်သးဝံင်ဘၣ်.
- (၆) ယုထၢတၢ်သးဝံင်လၢကပၣ်ဖျါထီၣ်ခရံၣ်အသးသမူ.
- (၇) ယုထၢတၢ်သးဝံင်လၢအယုၢ်အကွၢ် လၢအကြၢးဒီးတၢ်ဘါယွၤတက့ၢ်.
- (၈) ယုထၢတၢ်သးဝံင်လၢအဖျါလၢကညီလၢဖိသင်အဂီၢ်တက့ၢ်.

ဘၣ်သိပ်လိတ်သးဝံင်ဒိးလဲၣ်

- (၁) တိာ်န့ၢ်တၢ်သးဝံင်အဖျါဂ့ၤဂ့ၤတတက့ၢ်. ဖဲနသိပ်လိတ်အခါတဘၣ်ကွၢ်လီၤလံာ်ပူၤတဂ့ၤ.

- (၂) သးဝံၣ်ယုၤအဝဲသ့ၣ်အခိၣ်ထံးတုၤလၢအကတၢ်တဘျီတက့ၢ်. ဒီးတဲယုၤအခိပညီတက့ၢ်.
- (၃) သးဝံၣ်ယုၤဖိသၣ်တကျိၤဘၣ်တကျိၤ မၤဖိသၣ်ပိၣ်နခံဝံၤ သးဝံၣ်ယုၤတဘျီယီတုၤအဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤတက့ၢ်.
- (၄) သိၣ်လိဖိသၣ်လၢတၢ်သးဝံၣ်အဖျါၣ် တကျိၤဝံၤတကျိၤတဘျီဝံၤတဘျီတုၤအဘၣ်တက့ၢ်.
- (၅) တၢ်သးဝံၣ်မ့ၢ်အိၣ်ယုၤဒီးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤန့ၣ် သိၣ်လိတၢ်သးဝံၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဘျီယီတက့ၢ်.

နကလဲၤမၤန့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ဝံၣ်သးဆၢဖဲလဲၣ်

- (၁) လၢသရၣ်, သရၣ်မုၣ်, ဒီးလၢတံၤသကိးတဖၣ်အအိၣ်.
- (၂) လၢလံၣ်သးဝံၣ်ပူၤ.
- (၃) လၢနီၢ်ကစၢ်ထုးထီၣ်.

တၢ်သ့တၢ်ရူးလံၣ်စီဆုံ

လံၣ်စီဆုံအဆၢလၢနမၤဖိသၣ်တၢ်ရူးန့ၣ် နကဘၣ်တၢ်ရူးအီၤခဲအံၤခဲအံၤ လၢတၢ်ကတိၤသကိးအပူၤဒီးလၢတၢ်တဲပူၤအပူၤတက့ၢ်. ယုၤထၢလံၣ်စီဆုံဆၢလၢတၢ်ကတိၤဖုၣ်ဖုၣ်ဒီးညီညီလၢအဘၣ်ထွဲ ဒီးဖိသၣ်အတၢ်အိၣ်မူ ဒီးအတၢ်လဲၤခိဖျိတက့ၢ်.

ဖိသၣ်(၂-၄)နံၣ်အဂီၢ်

- (၁) စံးထီၣ်ပတြၢၤယုၤတက့ၢ်, ယုၤန့ၣ်ဂ့ၤဝဲလီၤ.(စံးထီၣ်ပတြၢၤ ၁၀၇:၁)
- (၂) သ့ၣ်ကညီၤသးကညီၤလိၣ်သုသးတက့ၢ်.(အးဖးစူး ၄:၃၂)
- (၃) ဓံပအဲၣ်လိၣ်ကွံၤလိၣ်ပသးတက့ၢ်.(၁ယိၤဟၣ် ၄:၇)
- (၄) အဂ့ၢ်ဒ်အံၤအသးအိၣ်သုလီၤ.(၁ပုးတရူး ၅:၇)

- (၅) ပျံတော်တဂူ.(ယရှါယာ ၄၁:၁၀)
- (၆) ပျံဖိသန်တဖန်နှင့်ဟဲဆူယအိန်တကွန်.(မာကူး ၁၀:၁၄)
- (၇) တော်ယုာဲအမံလောယုာဲရှူးလီ.(လူကန် ၂:၂၁)
- (၈) လာထံးလာသီနှင့်ယွာဲတုလီမူခိန်ဒီးဟီန်ခိန်လီ.(၁မိရု ၁:၁)
- (၉) ဒီးတုလီဆန်ဇီဖီဇီစုာဲကီးလီ.(၁မိရု ၁:၁၆)
- (၁၀) ယွာဲဒူးဟဲစူတော်လာဟီန်ခိန်လီ.(ယိဘး ၅:၁၀)
- (၁၁) ယွာဲဒူးအူထီန်ကလံလီ.(စံးထီန်ပတြာ ၁၄၇:၁၈)
- (၁၂) ယွာဲမာကယဲာဲတော်ခဲလာာဲအိန်ဒီးအယံအလာလီ.(စံာဲတဲာဲတဲာဲလီတော် ၃:၁၁)
- (၁၃) ဟဲသးဝံာဲသကီးယွာဲတကွန်.(စံးထီန်ပတြာ ၉၅:၁)

ဖိသန်(၄-၇)နံာဲအဂီာဲ

- (၁) ပုာဲအတံာဲသကီးအဲာဲတော်ကီးအဆာကတီာဲဒီးလီ.(ကတီာဲဒီ ၁၇:၁၇)
- (၂) မာလီမာတော်ဂူတကွန်.(ယရှါယာ ၁:၁၇)
- (၃) ဒီးနကဘန်မာတော်လာအဂူဒီးအတီလာယွာဲအမဲာဲညါလီ.(၃မိရု ၆:၁၈)
- (၄) ယုာဲရှူးလဲာဲသကူဆးဒီးမာဂူတော်လီ.(မာကူး ၁:၃၈-၃၉)
- (၅) ယွာဲကတဲာဲကတီာဲဒီးဒူးကပီထီန်တော်အာန်လဲာဲဒ်လဲာဲနံာဲနသုာဲညါစုာဲကီးဒါ.
(ယိဘး ၃၇:၁၅)

ဖိသန်(၇-၉)နံာဲအဂီာဲ

- (၁) တုာဲပုာဲစံးဘန်ယာမ်ပလဲထီန်သကီးဆူယွာဲအဟံာဲတကွန်နံာဲယသုာဲခုယသးခုလီ.
(စံးထီန်ပတြာ ၁၂၂:၁)
- (၂) ပုာဲအကန်နံာဲတထဲာဲဘန်တော်လာတော်ဂီာဲအယိလီ.(ကတီာဲဒီ ၂၀:၄)
- (၃) မ်တော်မုာဲအိန်ထီန်လာဟီန်ခိန်ချာဒီးတော်ဘန်အသးလာပုာဲကညီတကွန်.

(လူကပ် ၂:၁၄)

ဖိသပ်(၁၀)နံဆူဖိခိန်

- (၁) တၢ်ဘၣ်ဆိၣ်ဂ့ၤတဖၣ်. (မးသဲ ၅:၁-၁၂)
- (၂) တၢ်မၤလိာ်ဆံဆဲၣ်ဘီ. (၂မိၤရှ ၂၀:၃-၁၇)
- (၃) တၢ်မၤလိာ်ဖးဒိၣ်လၢခံကတၢၢ်. (မးသဲ ၂၈:၁၈-၂၀)
- (၄) လံာ်စီဆုံတဖၣ်
- (၅) လံာ်စီဆုံအဆၢလၢအဘၣ်ထွဲဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤလိ.

ခွါယၢ်လၢအဖးသကိးလံာ်စီဆုံ

ဒ်ပုၤခွါယၢ်ဖိသးဝံၣ်တၢ်အသိးန့ၣ် တၢ်ဖးသကိးလံာ်ခဲာ်ဖျၢၣ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. ခွါယၢ်အိၣ်ဒီး စဖြဲနိၣ်, ထဲန့ၣ်, အဲလ်ထီၣ်, ဒီးဘုၣ် အသိးန့ၣ်တၢ်ဖးလံာ်စီဆုံအခွါယၢ်အိၣ် စ့ၢ်ကိးအယဲ, အကပၤစီလိၣ်စ့ၢ်ကိးလီၤ. တၢ်ဖးသကိးလံာ်စီဆုံဒ်ခွါယၢ်အသိး မၤစၢၤဖိသပ်အိၣ်တဖၣ် လၢအကအဲၣ်ဒီးတိၢ်ရူး လံာ်စီဆုံအဆၢ တနီၤနီၤဒီးကနၢ်ပၢၢ်ဝဲအခိပညီအဂီၢ်လီၤ.

နကဖုးသးဝံၣ်ဖိသပ်လၢလံာ်စီဆုံဒ်လဲၣ်

- (၁) အဆိကတၢၢ်မၤအရူး မ့တမ့ၢ်ဖးတုၤအဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ တက့ၢ်.
- (၂) တဲယုာ်အဝဲသ့ၣ်လံာ်စီဆုံအဂ့ၢ်အကျိၤတက့ၢ်.
- (၃) ကွၢ်နီၤဖးလံာ်စီဆုံအဆၢ ဒ်ကြၢးဒီးပုၤအကလုာ်အသိးတက့ၢ်.
- (၄) နကဘၣ်သ့ၣ်ညါထံဖိသပ်ကလုာ်အယဲဒီး အကပၤအဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- (၅) တဲလီၤတံၢ်အဝဲသ့ၣ်လၢကဘၣ်ဖးလံာ်စီဆုံအဆၢလၢ မတၤလဲၣ်အဂီၢ်တက့ၢ်.
- (၆) အဆိကတၢၢ်ဖးသကိးအီၤယူယူခဲလၢာ်ဝံၣ်ဖးက့ၤအီၤဒ်နနီၤဖးလီၤအီၤအသိးတက့ၢ်.

အဖီ-လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သုၣ်ဃးခုန့ၣ် ပှၤကလုာ်ဃဲကြၢးဖး, လၢအဘၣ်ဃး
ဒီးတၢ်ဘၣ်ယိၣ်တၢ်သုၣ်အုးသးအုးန့ၣ်ပှၤကလုာ်လၢအကပၤကြၢးဖး, မ့တမ့ၢ် တၢ်
ကတိၤလၢပအဲၣ်ဒီးပၢ်ဖျါ တၢ်ကတိၤပၢ်ဒိၣ်အီၤန့ၣ် ပှၤဒီဖုညါကြၢးဖးလီၤ.

(၇) တုၤတၢ်မၤအီၤလီၤတၢ်လီၤဆဲး တုၤအဘၣ်လံၣ်န့ၣ် ပသုၣ်အီၤလၢတၢ်ဘါအဆၢကတိၢ်သ့
ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.